

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๘

(สมัยสามัญ สมัยที่สอง)

วันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๓๕ ถึง ครั้งที่ ๕๓ (สมัยสามัญ สมัยที่สอง) เล่ม ๓ พ.ศ. ๒๕๖๖

สารบัญ

ครั้งที่ ๕๗/๒๕๖๗ (ตามัญ)

๑. เรื่อง ร่าง พระราชบัญญัติให้ใช้บท มัญญัติ

บรรพ ๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของรัฐบาล

๓๕๐๗-๓๕๓๓

๒. เรื่อง ร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บรรพ ๖

๓๕๓๓-๓๕๖๗

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
๓๕๓๓	๓๖		ก็คำว่า "กล่าว ว่า" ออก ๓ คำ
๓๕๒๕	ดักท้าย	ถึง	ถึง
๓๕๒๖	ดักท้าย	ขุน	ขุน
๓๕๔๗	๗	ดื่บ	ดื่บ
๓๕๕๐	๒	แต่	แต่
๓๕๕๕	๕	มฤค	มฤคก
๓๕๕๖	๕	หัดถ	หัดถ
๓๕๕๗	๓๒	เหตุ	เหตุ
๓๕๗๔	๓๗	บติ	มติ
๓๕๗๖	๓๗	บัญหา	บัญหา
๓๕๒๓	ดักท้าย	เหตุ	เหตุ
๓๕๓๐	๓๗	มฤค	มฤคก
๓๕๔๐	๓๕	กุกกด	มุกกด
๓๕๔๒	๕	ก็อ	ก็อ
๓๕๕๒	๓๗	บอก	บอก
๓๕๕๕	๓	ให้	ให้
๓๕๖๓	๓๓	ฎแก	ฎแก
๓๕๖๗	๓๕	ฎ	ฎ

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๔๘/๒๔๗๗ (สามัญ) สมัยที่ ๒
(ประชุมวิสามัญ)

วันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
เริ่มประชุมเวลา ๒๐.๒๘ นาฬิกา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีสมาชิกมาประชุม ๗๖ นาย
เป็นองค์ประชุมแล้ว บัดนี้จะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้ใช้
บทบัญญัติบรรพ ๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศั-
กราช ๒๔๗๗ สำหรับคำปรารภนั้นจะได้เปลี่ยนแปลงตามที่จะได้ตกลง
ภายหลัง มาตรา ๑ ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง มาตรา ๒

นายทองอยู่ พนมพินันท์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น กล่าวว่ามี
พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ นี้ อธิบดีเจ้าแต่เห็นว่าสภาฯ นี้ยัง
ไม่น่าพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพราะเหตุว่าในขณะนี้
นั้น เรายังมีข้อทู่เถียงกันในเรื่องปกครองบริเวณ ๑ หัวเมือง เมื่อ
เวลานี้ยังไม่ตกลงเป็นที่เรียบร้อย เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัตินี้ น่าจะ

เอาได้ พิจารณาในเมื่อเราได้พิจารณาประมวลนั้นหมดแล้ว เพราะ
ฉะนั้นข้าพเจ้าแต่เห็นว่าเราควรจะไปและพิจารณาประมวลมฤคก-
ดงที่ใดเคยทำกันมากว่าก่อนนั้น ข้าพเจ้าเห็นเช่นนั้น

นายพิท ฤตงธดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวว่า
คือในข้อที่สามสิบสามที่กึ่งนั้น ถ้าได้ตกลงไปแล้วความมติตั้ง
เดิมมีข้อความอันเดียวกัน แต่ข้อที่ห้าถึงเจ็ดข้อหนึ่งก็ข้อที่จากฎ-
หมายนั้นมียกข้อหนึ่งใดหรือไม่ ในข้อนี้กรรมการจะได้ใส่ใน
พระราชบัญญัติให้ ใช้ประมวลบรรพ ๕ แต่ในพระราชบัญญัติให้
ใช้บรรพ ๖ นั้น ข้าพเจ้าขอถามกรรมการว่า ปัญหาในเรื่องนกรรมา-
ธิการได้พิจารณาไว้ประการใดหรือไม่

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการ กล่าวว่า ปัญหาฎ-
หมายข้อหนึ่งในพระราชบัญญัติบรรพ ๖ นั้น ต่างกับบรรพ ๕ เพราะ
เหตุว่าสำหรับบรรพ ๕ ในเรื่องผัวเมีย ดิถีหน้าที่การเป็นผัวเมียมีอยู่
ก่อนใช้กฎหมายใหม่ แต่สำหรับบรรพ ๖ นั้นปัญหาที่เกิดขึ้นคือการ
เป็นบุตรกีด การเป็นบิดามารดาเกี่ยวข้องเป็นทายาทอาจจะมีมาก่อน
ใช้ประมวลกฎหมายนี้จริง แต่หากว่าได้เกิดตายที่หลัง การเกิด
ดิถีรับมรดกเกิดภายหลังที่ตายแล้ว หรือเมื่อใช้กฎหมายแล้ว ดังนั้น
กรรมการพิจารณาบรรพ ๖ ได้พิจารณาแล้ว และได้เขียนกฎ-
หมายขึ้นในมาตรา ๓๘ บัญญัติเฉพาะเรื่องที่เป็นสำคัญากันมาก่อน

ไซ้ประมวลบรรพ ๖ เมื่อ ภายหลัง ที่ไซ้ประมวลกฎหมายแล้ว และ
เจ้ามฤคกตวย และมีภริยาอยู่หลายคน ได้คิดทำให้ ไซ้กฎหมาย
ใหม่บังคับ แต่สำหรับทนายทอน เช่นบุตรภักดี หรือบิดามารดาทั้ง
หลายเถิดานักก็ ก็คงจะให้มันบังคับไปความกฎหมายเก่า ทั้งนี้ขอ
ถ้าคดีอยู่ที่ว่าดีหรือที่จะรวมมฤคกตมื่อคาย ซึ่งต่างกับเรื่องผัวเมียที่เบิน
มา เพราะฉะนั้นเมื่อมีมาตรา ๒๗ ใดแล้วเช่นนั้น จึงไม่น่าจะเขียนบท
บัญญัติใด ๆ ได้ ในพระราชบัญญัติให้ ไซ้ประมวลบรรพ ๖

ร.ท. ทองคำ กต้ายโฮภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี
กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอเรียนในที่ประชุมนี้ว่า ความที่ท่านผู้แทนจังหวัด
ชลบุรีมีข้อข้องใจเมื่ออีกแล้ว ท่านผู้แทนอุตรดิตถ์กับท่านกรมการ
ได้พูดมาแล้ว หวังว่าท่านผู้แทนชลบุรีคงเข้าใจดี เพราะฉะนั้นเรื่อง
ที่จะไม่รับหลักการนั้นขอให้ ที่ประชุมระมัดระวังให้มาก เราต้องการมากที่
เดียวขอกราชในทางศาล แล้วทำไมจะมาก้านในเรื่องไม่รับหลักการ
ในพระราชบัญญัตินี้

ทำการแทน ประธานสภาฯ กล่าวว่า หลักการนั้นรับแล้ว
ปัญหาขึ้นอยู่กับจะพิจารณาในบังคับหรือจะพิจารณาบรรพ ๕ ให้เสร็จไป
เสียก่อนจึงพิจารณาบรรพนี้ ปัญหาขึ้นอยู่กับ

ร.ท. ตรีชฎีคุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า
มีสมาชิกผู้หนึ่งเห็นว่าควรจะงดการพิจารณาในบรรพนี้ไว้ก่อน เพราะ
เหตุว่ายังไม่ทันปรึกษาในมาตรา ๕ ความกฎหมายผัวเมียให้เสร็จกันไป

นี้ ข้าพเจ้าไม่เห็นชอบด้วย เพราะเหตุว่า ถึงแม้ว่ากฎหมายใน
มาตรา ๕ นี้เราจะไม่นับบัญญัติเหมือนกันก็คงจะไม่มีข้อที่เกี่ยวถึงกัน
ของหนึ่งอย่างใด เพราะเหตุว่าเป็นกฎหมายคนละลักษณะ เพราะ
เหตุฉะนั้นเมื่อเป็นกฎหมายคนละลักษณะก็ไม่ควรที่จะต้องรบบรรพ
เพราะเหตุว่าบรรพไม่ได้เกี่ยวข้องกับบรรพนั้นอย่างไรเลย และ
ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะพิจารณาค่าไปได้แล้ว และขอเสนอให้ลงมติ
เสียทีเดียวในเรื่องนี้

นายฮั่ว คามโต รับรอง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีผู้แทนชนบรู๊ยั้งคิดใจ
อยู่หรือไม่

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่ามี
ขอให้ลงมติตามที่มีเสนอ

นายมนูญ บริสุทธิ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวว่ามี
ข้าพเจ้ายังสงสัยอยู่ว่าผู้แทนชลบุรีเสนอขึ้นเป็นญัตติข้อหนึ่ง แล้ว
ไม่มีผู้รับรองเช่นนั้นจะต้องลงมติด้วยหรือไม่

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่ามี
สมาชิกผู้หนึ่งความจริงก็ไม่น่าจะคัดค้าน เพราะว่าข้าพเจ้าเสนอขึ้น
มานั้น ประธานเป็นผู้เสนอ ข้าพเจ้าขอเสนอขึ้นต่อท่านประธาน
ไม่ใช่สมาชิกเป็นผู้เสนอ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีประธานไม่ได้เสนออะไร

โดย เป็นแค่ปรึกษาท่านเท่านั้น เสนออะไรไม่ได้ ท่านไม่ได้มีผู้
ใครรับรองก็ไม่มีปัญหาอะไร เป็นอันว่าจะได้พิจารณาต่อไป สำหรับ
ร่างพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๒

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ไม่มีผู้ใดทักท้วง มาตรา ๓
พระยาศรีวิชัยไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวว่า ในมาตรา ๓ นี้เราเห็นจะต้องตกลงกันในเรื่องวันที่จะให้
ใช้คือให้ใช้ตั้งแต่วันที่แล้วก็ได้ จะเอาวันที่อะไรเมื่อไร

นายฉันท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า
ว่า ข้าพเจ้าขอเสนอให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นต้นไป

นายฮิว ตามไท รับรอง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า มีผู้เสนอให้ใช้ตั้งแต่วันที่
๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เมื่อไม่มีผู้ใดเห็นเป็นไปอย่างอื่น ข้าพ
เจ้าจะได้ ถอนว่าที่ประชุมอนุมัติให้เป็นไปเช่นนั้น ส่วนมาตรานี้
เข้าใจว่าที่ประชุมนี้จะได้ออมให้เต็มที่หลังแล้วแต่จะมีมาตรา ซึ่ง
ตามที่ประชุมได้อนุมัติให้เป็นไปตามนั้น มีท่านผู้ใดยังติดใจอยู่อีก
มาตรา ๓ นี้ ผ่านไป มาตรา ๔ เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้านข้าพเจ้าจะได้
ให้ลงมติเป็นวาระที่ ๓

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า
ในบรรทัดสุดท้ายของหน้า ๒ นี้ คำว่า เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

รูนานาญภาษา รับรอง

ทำการแทนประธานสภา กล่าววา ข้าราชการเชื่องวาประหม่น
คงเข้าใจกันเช่นนั้นแล้ว คือเมื่อเสร็จแล้วเจ้าหน้าที่จะได้เรียงลำดับ
ของมาตรฐานคือจากบรรพ ๕ มีท่านผู้ใดจะเห็นเป็นอย่างอื่นหรือ

นายพัก ณัฐชดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี กล่าววา
ในมาตรฐานตามที่กรมวิชาการได้คัดออกนั้นเกี่ยวกับหลักการอันสำคัญ
ของประมวลนี้ เพราะฉะนั้นก่อนที่จะผ่านไป ข้าราชการจะได้ฟัง
คำชี้แจงกรมวิชาการก่อน

ทำการแทนประธานสภา กล่าววา เดียว โปรดตกลงกันใน
คำ "ท่านว่า" เดียวก่อน จะได้ ถือเป็น หลัก ปฏิบัติ สำหรับตลอด
บรรพ ๖ นี้ จะเอาใจหรือจะคัดออกคำ "ท่านว่า" นี้

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าววา ปัญหาเรื่องคำ
พูดว่า "ท่านว่า" กรรมาธิการบรรพ ๖ ได้พิจารณาใคร่ครวญแล้ว
เหมือนกัน คือเห็นว่าแต่เดิมมาประมวลกฎหมายบรรพ ๖ นี้เป็นส่วน
หนึ่งของประมวลแพ่งพาณิชย์ของประเทศสยาม และได้เคยมีประ-
มวลกฎหมายแพ่งถึง ๕ บรรพ บัญญัติไว้แล้วตลอดมา แม้ในรัฐ-
ธรรมนูญก็ได้ใช้ และที่ใช้นักไม่เห็นจะเสียหายอะไร แต่ถ้าสภาฯ
จะให้คัดออกก็ไม่ขัดข้อง แต่เห็นว่าใช้คำว่า "ท่านว่า" มาทั้ง ๕
บรรพ ครั้นมาถึงบรรพ ๖ จะไม่ใช้ก็ไม่ขัดข้อง แต่ที่ยังใช้คำว่า
"ท่านว่า" ก็โดยเหตุผลดังที่ได้เรียนมาแล้ว คือได้ใช้มาตลอด ๕
บรรพ แต่ถ้าสภาฯ นี้เห็นว่าควรจะคัดออก ก็ไม่มีความขัดข้อง

ท.ก. แทน ประธานสภาฯ กล่าวว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นคือ
สำหรับบรรพช ๕ สภาฯ นั้นตกลงให้คดี "ท่านว่า" ออก ชาวเจ้าจึง
จะตั้งปัญหาว่าสำหรับบรรพช ๖ นั้นจะคดีออกเช่นนั้นหรือ หรือจะเอาใ
บคนท่านสมาชิกก็ได้ ฟังคำของท่านกรรมการแล้ว ไปรคพิจารณา
ในชั้นต่อไป

ร.ค. เนตร พูนวิวัฒน์ กล่าวว่ามีคำว่า "ท่านว่า" น
กรรมการบรรพช ๕ ก็ได้คิดทำนองเดียวกัน กับ กรรมการบรรพช ๖
แต่ที่ว่าคำว่า "ท่านว่า" และเกิดมามีปัญหาขึ้นในสภาฯ นี้เนื่องจาก
กฎหมายที่ในหลวงได้ทรงไว้ต่อมา เพราะฉะนั้นคำนี้เราจึงไม่อยาก
จะให้เป็นที่ปัญหาต่อไปอีก เพราะคำว่า "ท่านว่า" นั้นแปลว่ากระ
ไร ท่านรัฐมนตรียุติธรรมได้เคยอภิปรายมาแล้ว และบรรพช ๕ ก็
เพิ่งจะเสร็จไป ทั้งจะออกพร้อมกันกับบรรพช ๖ เมื่อจะแก้ก็ควรจะ
ได้แก้เสียด้วยกัน เพราะได้ผ่านสภาฯ นี้หยกๆ และจะต้องผ่าน
สภาฯ นี้ก็ในขณะใกล้ๆ กัน จึงเห็นว่าควรคดีออก

นายทองอยู่ พุ่มพุ่ม ผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น กล่าว
ว่าพบเจ้าแต่เห็นฟ้องด้วยกับท่านสมาชิกผู้นั้น และนอกจาก คำว่า
"ท่านว่า" มีคำว่า "ไซ้" อีกคำหนึ่ง ถ้าหากว่ามี ประมวล
แพ่งพาณิชย์นี้แล้ว สภาฯ ลงมติว่า คดีออก ก็ควรจะมี คดีออก
อีกคำหนึ่งด้วย

นายสร้อย รัตปราง ผู้แทนราษฎรจังหวัดบ... ..

คำเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นจะต้องได้เคียงอะไรกันเสีย
ขอให้งมก

นายช้อย ความโท รับรอง

นายมงคล รัตนวิจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช
กล่าวว่า ปัญหาเรื่อง "ท่านว่า" นี้ เราลงมติไปแล้วว่าจะไม่ใช่
แต่เราจะมาลงมติอะไรกันอีก

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า มิได้ ลงมติสำหรับบรรพ ๕

นายมงคล รัตนวิจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช
กล่าวว่า ขอประทานโทษ เป็นประมอดแห่งพาณิชย์ด้วยกัน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เราพิจารณาเป็นรายๆ
ไป เช่นคำว่า "อาญา" กับ "อาชญา" ท่านคงยังจำได้ เรา
ตกลงเฉพาะพระราชบัญญัตินี้ เพราะฉะนั้นในที่นี้จะถือว่าเราตกลง
กันได้สำหรับบรรพ ๕ แล้วจะใช้สำหรับบรรพ ๖ ด้วยหรือ ข้าพเจ้า
ยังสงสัยอยู่ บัดนี้มีผู้ขอเสนอให้งมกแล้ว

ร.ศ. สอน วงษ์ โค ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท กล่าวว่า
ข้าพเจ้ายังสงสัยอยู่ มีใครแปรญัตติหรือเปล่า คำว่า "ท่านว่า" นี้
ถ้าไม่มี จะลงมคิอย่างไรได้

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ไม่มีผู้ใดแปรญัตติกี่จริง
แต่เราวางหลักปฏิบัติแล้วว่ามาตราใดที่กรรมาธิการมาเปลี่ยนแปลง
แก้ไขเพิ่มเติมแม้แต่คำเดียว สมาชิกมีสิทธิจะแก้ไขได้ ขอให้คัดออก

ที่เท่ากับแก่ ถึงแม้ว่าคำเดียว ข้าพเจ้าได้ ถือเป็น หลักปฏิบัติสำหรับ
การประมุขนั้นแล้วว่าเป็นนิติใหม่ที่เด่นชัด

ห้วงศรัทธาประกาศ กรรมวิธีการ กล่าวคือ สำหรับ "ท่านว่า"
นี้ กรรมวิธีการไม่ได้แก้ไข กรรมวิธีการแก้ไขอื่น ๆ ถ้าหาก
เจ้าธรรมิกจะแปรในข้อ "ท่านว่า" แล้ว ธรรมิกก็ควรแปรได้ ใน
ข้อที่กรรมวิธีการคิดเท่านั้น ในการที่ไม่ได้แปรนิติแล้ว จะขอแปร
เวลานั้น เมื่อไม่ได้แปรนิติแล้ว จะขอให้คิดในที่นี้ ก็ขอให้กลับไป
อย่างร่างกรรมวิธีการได้ร่างมา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ คือได้ตกลงไว้แล้วว่า
มาตราใดที่กรรมวิธีการได้แก้ไข หมายความว่าคิด หรือเพิ่ม ให้แก้ไข
คำเดียว ธรรมิกมีสิทธิ์ที่จะคิดหรือเพิ่มข้อความได้ทั้งหมด การที่
เช่นนี้ข้าพเจ้าไม่ได้เปลี่ยนแปลงเหตุผล แต่กับคนมีการของใจซึ่งใคร
จะแสดงที่เดียวเป็นการรักษาระเบียบของเราในภายภาคหน้าจะมีคณะ
พรรคการเมืองอื่น ถ้าไม่ยอมให้กระทำเช่นนั้นแล้วจะเป็นการเรียกว่า
ผิดมือต่อฝ่ายเดียว คือคณะพรรคจะเดออกกรรมวิธีการของตัว พรรค
พวกของตัวเป็นกรรมวิธีการแล้วไปเปลี่ยนแปลงข้อความได้ตามสบายใจ
แล้วคนอื่นที่ไม่ได้แปรนิติก็ทำอะไรไม่ได้ ข้าพเจ้าใครจะรักษาสถิติ
ของธรรมิกในภายภาคหน้าด้วย จึงได้วางหลักการนี้ไว้ หากธรรมิก
ไม่ได้แปรนิติก็จริง แต่ว่าในกรณีนี้เป็นนิติใหม่เป็นหลักการที่

ข้าพเจ้าได้วางใจแต่ดูว่าเป็นเช่นนั้น จึงได้วางใจเช่นนั้น เพราะ
 ฉะนั้นใครจะคัดค้านก็คัดค้านว่าอย่าเพอลงมติ มีผู้เสนอถูกต้องแล้ว

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวต่อ
 เรืองนาคามที่ท่านประธานฯ กล่าวเมื่อก่อน ข้าพเจ้าเห็นด้วย เพราะ
 วิธีการที่เราปฏิบัติกันมาแล้ว.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวต่อ เพียงแต่จะให้ลงมติหรือไม่

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุรินทร์ กล่าวต่อ ข้าพเจ้า
 ขอคัดค้าน ท่านกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกประเภท ๑ ซึ่งได้เคยนั่งอยู่
 ในที่นี้ เราได้ตกลงกันแต่เป็นแบบในสภาฯ แล้วว่า.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวต่อ ท่านจะคัดค้านในกรณี
 ลงมติหรือไม่เท่านั้น

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุรินทร์ กล่าวต่อ ไม่คัด
 ค้านต่อหม่อมราชวงศ์ของท่านประธานฯ ต่อหม่อมราชวงศ์ข้างบนโน้น ที่ว่าไม่ให้
 แปรญัตติ ข้าพเจ้าคัดค้าน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวต่อ เบื้องต้น คณะเรื่อง มี
 สหมติขอให้ลงมติถูกต้องตามข้อบังคับแล้ว

นายพัก วัฒนธาดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวต่อ
 ข้าพเจ้าสงสัยเหมือนกันว่าจะลงมติไม่ได้ เพราะเหตุว่าตามข้อบังคับ
 กำหนดเข้าไว้แล้ว เราดูข้อบังคับให้ดีๆ จะเห็นว่าถ้าแรก ไรค่าที่ไม่
 ได้ มีการแปรญัตติหรือที่กรรมการ.....

ข้าพเจ้าแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ไม่มีในข้อบังคับใดเลย
ได้เป็นการตกลงแต่ในที่ประชุมนี้ ข้าพเจ้าสงสัยบางทีท่านจะไม่ได้
ชยอนนั้น ข้าพเจ้าได้แถลงในที่นี้เป็นการตกลงในระหว่างที่ประชุม
แล้วว่่าให้ไปเช่นนั้น ข้อบังคับใหม่ของเราไม่ขัดในที่นี้ แต่ข้อ
บังคับเก่าของเราขัดทีเดียว ข้าพเจ้าทำมันเพื่อเปิดสิทธิ์ของท่านไม่
ได้มารวมสิทธิ์ของท่าน จึงจะต้องงดมติเดียวที่เดียว ท่านผู้ใดเห็นว่า
กล่าวว่่า "ท่านดำ" ควรได้ โปรดยกมือขึ้น

มีมติสมาชิกยกมือ ๖ นาย

ข้าพเจ้าแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ท่านผู้ใดเห็นว่าควรคัด
ขออก โปรดยกมือขึ้น

มีมติสมาชิกยกมือ ๕๐ นาย

ข้าพเจ้าแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า เป็นอันว่า กล่าวว่่า "ท่าน
ดำ" ให้คัดขออกหมดตลอดประมวณกฎหมายบรรพนี้ ท่านผู้ใดยังคิด
ใจในมาตราบาง

นายพัก ณสงขลา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวว่่า
ข้าพเจ้าได้ถามกรรมการเมื่อก่อนแล้ว เพราะฉะนั้นขอได้โปรด
อธิบายให้แจ่มแจ้งอีกสักทีหนึ่ง

ม.ร.ว. เถนีย์ ปราโมช กรรมการสภาฯ กล่าวว่่า ปัญหาเรื่องนี้
เกี่ยวข้องกับสภาฯ ในบรรพ ๖ ชั้นเดิมแล้ว เรื่องซึ่งสภาฯ รับหลักการได้
ก็ขอเร่ร่อนที่เร่เร่กว่ากรอมครอง ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่าพอสเซต

บคกกรมวิชาการได้พิจารณาหลักการแล้ว ได้ถือเอาหลักสืบสภาพ
 ของที่มาแต่กฎหมายในครั้งกระโน้นซึ่งแยกแยะกันมา คือในทางทฤษฎี
 ทางหนึ่งถือเสมือนว่าทรัพย์สินสมบัติเป็นของครอบครัว เมื่อบุคคลใด
 คายแล้ว ถูกทอดทิ้งหยาดก็สืบสภาพต่อไป ไม่ถือว่าตกทอด ซึ่ง
 ในสมัยโบราณถือว่าหาได้มาก็อยู่ด้วยกัน ไม่ใช่ตกทอดไปหรือหยิบ
 ยืมยกให้ ในระหว่างที่หัวหน้ายังอยู่ ผู้ใดจะเข้าใช้อำนาจในทรัพย์สิน
 สมบัติไม่ได้ คือเมื่อหัวหน้าครอบครัวตายแล้ว ลูกชายคนใหญ่หรือ
 ผู้ที่ถนัดดีก็จะรับมรดกก็รับไป แต่ทฤษฎีอีกทางหนึ่งถือว่าทรัพย์สิน
 สมบัติทั้งหยาดเมื่อใครหาได้มาก็เป็นของคณัน ถึงแม้เวลาตายก็ไม่
 ตกทอดไปถึงใครได้ เว้นไว้แต่จะได้ทำตามถุกยกให้ เมื่อผู้ใดตาย
 แล้วผู้ที่จะได้มรดกก็ของต้นของรับและแสดง ความจำหน่งที่จะได้เป็นสิทธิ
 ที่การร่างประมวลกฎหมายไทยเมื่อครั้งพระยามโนฯ ได้สั่งร่างไป
 ทางกรมร่างฯ กรมร่างฯ ได้ทำบันทึกขอความเห็นมาว่าหลักกฎหมาย
 ไทยที่ใช้อยู่มีหลักในทางสืบสภาพ หรือในทางครอบครัว รัฐบาล
 ได้ตอบไปว่าครอบครัว จึงเป็นอันให้กรมร่างฯ ร่างด้วยที่ขึ้นในร่าง
 ที่รัฐบาลร่างไป จึงมีหลักครอบครัวนี้ เช่นในร่างมาตรา ๑๑
 “เมื่อบุคคลใดตาย ท่านว่าทรัพย์สินมรดกของบุคคลคนนั้นตกให้แก่ทายาท
 แต่ทายาทต้องแสดง ความจำหน่งต้นของรับโดยเจ้าครอบครัว หรือรับ
 การครองทรัพย์สินมรดกนั้นแล้วจึงจะเป็นสิทธิ” และในร่างมาตราอื่นๆ
 เช่นมาตรา ๑๑, ๑๒ เหล่านี้ก็มีบัญญัติว่าด้วยการรับ การ

ครอบครัว... แต่ที่คณะกรรมการบรรพ ๖ นี้ได้มาสอบสวนว่า
 ความจะเป็นจริงเช่นนั้นหรือ ในกฎหมายไทยที่รัฐบาลเค้าอ้างไปว่า
 กฎหมายไทยให้หลักครอบครัวก็โดยเหตุว่า ในครั้งนั้นทายาทไม่ได้
 เจ้าครอบครัวมรดกเกิน ๓ ปี แล้วถือว่าไม่มีสิทธิได้รับ แต่เราเห็น
 ว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องอายุความ ทายาทเรื่องแสดงความจริงของรับ
 ไม่ จึงได้พิจารณาให้ที่ปรึกษา คือ นายคาไซ สืบสวนดู เห็น
 ว่าในหลักกฎหมายหาได้ถือหลักเคร่งครัดไม่ และได้สอบสวนต่อไป
 ว่าในหลักกฎหมายต่างประเทศทั้งหลาย มีประเทศไหนบ้างที่ถือหลัก
 ครอบครัวโดยเคร่งครัดก็ไม่มี แต่ต่างประเทศถือเอาความจริงต้อง
 อย่างมาใช้ปนกัน จึงเห็นว่าการที่จะถือหลักครอบครัวนั้นเป็นอัน
 ตายอย่างยิ่ง คือประการแรกถือว่าเมื่อบุคคลใดตายแล้วมรดกไม่
 ตกทอด ทายาทไม่มีสิทธิจะได้รับมรดก และทายาทนั้นจะได้รับมรดก
 เป็นสิทธิคือเมื่อเจ้าครอบครัวและแสดงเจตนาเจ้าครอบครัวแล้วทั้ง
 ช่องว่างไว้ระหว่างนั้น เช่นเป็นต้นว่า นาย ก. ตายระหว่างนั้นถ้าเมื่อ
 มีชะโมยชะโลรมาดักเอาทรัพย์ไป ใครเล่าจะเป็นผู้ฟ้องร้อง ใครเล่า
 จะเป็นผู้ติดตามทรัพย์นั้น นี้กรรมการบรรพ ๖ นั้นจึงเห็นว่าเป็นการ
 ด่าปาก นี่เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้กรรมการบรรพ ๖ รัชชอง ในชั้น
 แล้วอีกประการหนึ่งจะทำความไม่สะดวกให้แก่เจ้าหนี้ของผู้ที่ตายแล้ว
 ถ้าถือหลักครอบครัว เมื่อ นาย ก. ตายแล้วเจ้าหนี้จะฟ้องใคร ถ้าจะ
 ฟ้องทายาท เขาอาจจะปฏิเสธได้ว่าเขาไม่รู้ไม่ชี้ เขาไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ของค้อย น้าทำให้ลำบากแก่เจ้าหน้ อีกประการหนึ่งครอบครัวของคาม
 ทับญญิตไฉ่ ในร่างเดิม ผู้ที่จะครอบครองต้องทำการอันหนึ่งอันใดลงไป
 ไป เช่น แต้คงคือเจ้าหน้ และเจ้าครอบครัวของทรัพย์ แต่ดำหรับที่
 ครอบครองคามไม่คิดคือ ทายาทต้องไปอยู่ข้างดินแต่จะเจ้าครอบครัว
 อย่งไรได้ กว่าจะเข้ามาอาจจะขาดอยู่ความก็ได้ ค้อยเหตุนี้
 ครอบครองทรัพย์ เห็นว่าควรจะถือหลักสืบสภาพเป็นใหญ่ แล้วท
 จริงอำนาจดำหรับหลักการครอบครองมีอยู่อย่างเดียว คืออ้างว่าถ
 ถือหลักสืบสภาพแต่บางที่มฤตกมีภาระคิดพัน เช่นมีหนี้สินที่จะต้อง
 ไซ้ ผู้ที่เป็นทายาทบางที่เรไม่รับ แต่ทำไมจะไปยื่นใจให้เรรับ ไม่
 เป็นรัชชคธิ์ของอะไร เพราะบรรพชนบัญญัติคืออย่าไม่รับก็ได้ เพราะ
 ฉะนั้นเมื่อทายาทคนใดเห็นว่าของมฤตกมีภาระคิดพันมาก จะตั้งกอง
 มฤตกเดี่ยวก็ได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓ หรืออะไร ซึ่งบัญญัติ
 ไว้แล้ว ค้อยเหตุนี้จึงบัญญัติเดี่ยวใหม่ ถือเอาหลักสืบสภาพ แล้ว
 อีกประการหนึ่งที่รัฐบาลเดิมได้บอกว่าการกฎหมายไทยเดิมถือหลัก
 ครอบครองที่ว่า บุคคลใดตายทายาทจะใครมฤตกคือเมื่อครอบครอง
 หรือแต้คงความจำนงต้นของรับ ได้ค้นคว้าหาฎีกาแล้วก็ไม่มี จึงเห็น
 ว่าที่ท่าทางต้นนถเป็นกรดำเนินการตามหลักกฎหมายเดิม

นายแซ อัจฉนถักษณ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสิงห์บุรี ถัดจาก
 มาตรา ๓ เมื่อคัดคำที่ว่า "ท่านว่า" ออกแล้ว ที่ซ้ำ "ทรัพย์"
 ด้วนออก ถ้าจะพูดถึงความธรรมดาแล้วย่อมขาดคำหนึ่ง คือหมาย

ความว่าควรเรียกว่า "ทรัพย์สินมรดก" แต่ทว่าพเจ้าตงน ก็เพราะ
 เหตุความชอบความทกวางกายกนอยุ่ ทจริงเรากอระดวงใจว่า มีทรัพย์สิน
 มรดกก็กัวไปก็เคียว มาตรา ๓ ทชบายความจำมรดกได้แก่ทรัพย์สิน ดินก
 ฎาไป ทธาพเจ้าตงนเพราะเหตุว่าเมื่อมาคุมมาตรา ๓ ครี ตามนเห็น
 มีคำว่า "ทรัพย์สินมรดก" เมื่อเราจะใช้คำว่า ทรัพย์สินมรดกตอนบนน
 ก็ควรเอาได้ หรือทรัพย์สินไม่ควระจะเอาได้ ก็ควรจะคัดออกเดี่ยทัว ๆ
 ไป เหตุฉะพเจ้า ขอเรียนถามกรรมาธิการว่าเราจะเอาได้หรือ
 จะเอาออก เมื่อเขาออกแล้ว มาตรา ๓ ครี ก็ไม่ควรได้เช่นเคียว
 กัน และเพื่อคัดข้อทมเดียงกันคือไปภายหน้าด้วย

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวว่ คำว่า "มรดก"
 หรือ "ทรัพย์สินมรดก" นั้น กรรมาธิการบรรพ ๑๒ ได้ ใช้ความหมาย
 ต่างกัน คำว่า "มรดก" นั้นใช้ในความหมายตรงกับภาษาอังกฤษ
 ว่าเฮสเคท ซึ่งแปลได้กว้างๆ และพูดถึงมรดกอย่างกว้างๆ แต่
 สำหรับมรดกในมาตรา ๓ ครี นั้น ที่จริงไม่ใช่เรื่องทายาทได้รับไป
 ปัญหาในมาตรา ๓ ทอ ไม่ใช่เกี่ยวกับในเรื่องหนี้สิน

นายแะ ฉันทลักษณะ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสิงห์บุรี กล่าวว่
 ทธาพเจ้าเรียนถามทงนเพราะมีความสงสัยในมาตรา ๓ ทอ คือเห็น
 ว่าเป็นการแปลงของคำว่ามรดก เพราะเหตุว่าได้แก่ทรัพย์สิน ดินทุกชนิด
 หาได้เข้าใจความที่กรรมาธิการอธิบายไม่ แต่เมื่อกรรมาธิการอธิบาย
 เรื่อนั้นแล้วก็เข้าใจ

พระยานิศาสด์ ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 กล่าวว่า ในเรื่องเหตุการณ์การกระทำกรณการแก้ไข แต่ด้วยนโยบายของ
 สภาฯ นี้ คือว่าขอไว้เกี่ยวกับประการต่าง ๆ ผู้ที่เรากล่าวว่าทุกคนไม่
 ได้ตกทอดไปทบทยงผู้รับนั้น เราอาจเห็น คือว่าเหตุนี้ของต่าง ๆ
 นั้นเราแก้ไขได้ เราถือว่ากองมฤตคนนั้นเป็นบุคคลอีกคนหนึ่ง เมื่อยังไม่
 มีใครมารับ และมีตัวอย่างในเมืองไทย เราฟ้องใครมทนต์ คุ้มครอง
 เพราะฉะนั้นข้อคิดของกรณการแก้ไข อาจว่าฟ้องใครไม่ได้ ในระหว่าง
 ที่ยังไม่มีการรับมฤต คนที่แก้ไขได้ มีตัวอย่างแล้วในศาลไทย ที่
 กองมฤตเกิดขึ้นนั้นตั้งแต่ไม่มีใครมารับแล้วจะต้องไปค้นหา
 เช่นนี้แล้ว หลักกฎหมายอีกอันหนึ่งนั้นชื่อว่า เมื่อรับมฤตแล้วสิทธิ
 เขาย้อนคืนภายหลังวันนั้นตาย แต่ทั้งนี้เจ้าไม่ได้อีกแล้ว แต่
 ด้วยนโยบายของสภาฯ เขาอย่างหนึ่งอย่างใดได้ทั้งนี้ ข้อคิดของ
 แก้ไขได้ดังที่อธิบายมานี้

พระมณฑานวิมลศาสด์ กรณการแก้ไข กล่าวว่า ตามที่ท่าน
 สมาชิกผู้หนึ่งได้กล่าวถึงว่าแก้ไขของใคร ในข้อที่ว่าฟ้องคดีคุ้มครอง
 กองมฤตเป็นจำเลยเท่านั้น ที่จริงก็ถูกต้องแล้ว แต่ได้แต่เฉพาะ
 คดีคุ้มครองเท่านั้น คือเจ้าหน้าไม่ได้ประสงค์จะฟ้องคดีคุ้มครอง แต่
 มีคดีหลายเรื่องที่ไม่ได้เกี่ยวกับคุ้มครองเจ้าหน้าจะฟ้องไม่ได้ เพราะ
 ฉะนั้นมีคดีอีกมากหลายที่ไม่เกี่ยวกับคดีคุ้มครอง ซึ่งนับว่าจำนวนคดี
 หนึ่งในห้าสิบหรือหกสิบอะไรของกรณี จึงมีข้อคิดของอะไรอีกมาก
 ตามที่กรณการแก้ไขแล้ว

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า มาตรา ๑ ยังมีผู้ใดคิดใจ
อีกหรือไม่

ไม่มีผู้ใดทักท้วง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า มาตรา ๑ ทวิ มาตรา ๑ ครี
ไม่มีผู้ใดทักท้วง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า มาตรา ๒

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวว่า มาตรา ๒ นี้กับมาตรา ๑ มีถ้อยคำที่ไม่ตรงกัน มาตรา ๑ ใช้
คำว่า "เมื่อบุคคลใดตาย" มาตรา ๒ ใช้คำว่า "เมื่อบุคคลใดต้อง
ถึงแก่ความตาย" นี้ในตอนมาตรา ๑ นั้น คิดคำว่า "คน"
ออก แต่มาตรา ๒ นี้หาได้คิดออกไม่ ข้าพเจ้าสงสัย อยากรู้อา
กกรรมการ

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการ กล่าวว่า อยากรู้อา
คิดเหมือนกัน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า กรรมการเสนอให้ตัด
"คน" ในมาตรา ๒ นี้ คงอ่านได้ความว่า "เมื่อบุคคลใดต้องถึง
แก่ความตาย" เหมือนกันกับมาตรา ๑" ส่วนคำ "ไซ้" นั้น คงเอาออก
เหมือนกัน ตามที่ได้ตกลงแล้ว "ท่านว่า" ก็เหมือนกัน มาตรา ๒ ข.
นี้หมายความว่าถึงบรรพชน ขอท่านกรรมการโปรดชี้แจง

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการ กล่าวว่่า ในบรรพ
เรื่องดำบคูนย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ท่านผู้ใดยังคิดใจอีกใน
มาตรา

ร.ต. เนตร พูนวิวัฒน์ กล่าวว่่า ข้าพเจ้าอยากจะข้อมความ
เข้าใจว่่าคำว่่า “ทอ” และ “ตรี” นั้น เมื่อเสร็จแล้ว เรียง
มาตราใช่หรือไม่

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ถูกแล้วตามที่ได้อัดลงใน
ที่ประชุมนี้ มาตรา ๒ นั้นผ่านไป มาตรา ๓ โปรดดูมาตรา ๒ ใหม่ มี
บางคำที่ยังซ้ำกัน

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการ กล่าวว่่า คำว่่า “คน”
ถัดไป ไม่ได้คัดออก ที่วังกรรมธิการตั้งใจจะคัดเหมือนกัน เพราะ
ว่าได้อัดในมาตรา ๓ แล้ว โดยทำงานเร่งรัดเกินไป

พระยานิศาสดร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวว่่า เพราะฉะนั้นขอให้คัดทุกแห่งเมื่อไปพบคำว่่า “บุคคลคนนั้น”

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า ขอให้โปรดท้่าความเข้าใจ
กันว่่า เมื่อมาตราใดมีคำว่่า “บุคคลคนนั้น” ขอให้คัดออกทุก
แห่งไป ส่วนคำ “ท่านว่่า” และ “ไซ้” ก็เหมือนกัน ถ้าเผชิญ
หลงตาไปก็เป็นอย่างนั้นว่่าให้คัดออก

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่่า

มาตรา ๒ ที่วางมติกันไว้ว่า "ท่านว่า" กับ "ท่าน" เป่า ๆ
จะคิดหรือไม่คิดไม่ทราบ ท่านให้ ไซอย่างนี้

ที่ถาวรแทนประธานสภาฯ กล่าวไว้ พวกก็คิดเหมือนกัน คือ
"ท่าน" และ "ไซ" คิดออกหมด มาตรา ๓ ผ่านไป มาตรา ๔
นายทองอยู่ พุ่มพุ่ม ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวไว้
ในการพิจารณานี้ ถ้าหากว่าพูดเป็นมาตรา ๆ ไปเช่นนั้นแล้ว บาง
มาตรานั้นยาวมากเกินไป สมาชิกไม่มีโอกาสจะตรวจดูได้ เพราะ
ฉะนั้นถ้าท่านประธานฯ จะได้ออกให้ ที่ประชุมทราบว่าเราพิจารณาเป็น
วรรค ๆ ไป เห็นจะดีกว่า

ที่ถาวรแทนประธานสภาฯ กล่าวไว้ เรื่องนี้ก็ต้องตั้งนิยาม
ไว้แล้วว่าสมาชิกได้อ่านแล้วก่อนเข้าประชุม ถ้าหากว่าจะได้มีผู้ใด
ที่กังวลมากจะได้ถามว่าจะมีผู้ใดตั้งใจในข้อนี้บ้าง ถ้าหากว่าจะได้ให้
ถามเป็นตอน ๆ ไปแล้ว ข้าพเจ้าก็ไม่ขัดข้อง แต่ถ้าไม่อ่านแล้วมา
อ่านเดี๋ยวนั้นก็ไม่มีประโยชน์ ถ้าหากว่าจะพิจารณาทั้งมาตรา แล้วมา
อ่านเป็นวรรค ๆ แล้ว บางทีจะเสียความในการขอให้แก้ เพราะ
ฉะนั้นโปรดพิจารณามาตรา ๕ นี้ ผ่านไป มาตรา ๕

นายสนธิ เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าว
ว่า มาตรา ๕ วรรค ๓ บรรทัดที่ ๕ บอกว่า "ต้องจำกัดมิให้ ได้มฤตก
เดย" นั้น คำว่า "ต้องจำกัด" ในภาษาไทยฟังไม่ชัดเดยว่าเป็น
พาสีฟรอยซ์ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้เปลี่ยนเป็น "ต้องถูก

จากคดี” ส่วนเคมณนเบนเนคคัพพอยชอยุญแจอ ไม่ได้ความดี ขอให้
เติมคำว่า “ต้องถูกจำกัด”

ม.ร.อ. เสนีย์ ปราโมช กรรมการ ก่อร่างว่า กรรมการ
ไม่รับผิดชอบในเรื่องถ้อยคำ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่าเป็นอันว่ากรรมการยอม
ให้เพิ่มคำ “ถูก” ตามที่มีผู้เสนอ อ่านได้ความว่า บรรทัดที่ ๕
“ต้องถูกจำกัดมิให้ โดมถูกกเถย” ส่วนบรรทัดสุดท้ายก็เช่นเดียวกัน
มาตรา ๖ ในมาตรา ๖ ข้าราชการเธอว่าต้องเพิ่มคำ “ถูก” ทำนอง
เดียวกัน “ท่านอ่วมคุณตงตงไปนี่คือถูกจำกัด” กรรมการรัก
ธองหรือไม่ในการเปลี่ยน

ม.ร.อ. เสนีย์ ปราโมช กรรมการ ก่อร่างว่า ไม่รับผิดชอบ
ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่าเป็นที่แปรรูปคดียังคิดใจ
บ้างหรือไม่ในข้อความต่าง ๆ ในมาตรา ๖

ร.ต. สอน วงษ์โต ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท กล่าว
มาตรา ๖ ขอนมาตรา ๓ คำว่า “เจ้ามตุกก” ที่กรรมการได้แก้
นั้น อ่านแล้วไม่ค่อยสนิทหูอย่างไรไม่ทราบ ข้าราชการจะสอบถาม
กรรมการว่า ถ้าจะเติมว่า “ของ” อีกตัวหนึ่งจะเป็นอย่างไรบ้าง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่าเป็นผู้เสนอญัตติขอให้เปลี่ยน
คำว่า “เจ้ามตุกก” เป็น “เจ้าของมตุกก” นี้ใช่หรือไม่

ร.ต. สอน วงษ์โต ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท กล่าว
ถามกรรมการว่าจะรับผิดชอบหรือไม่

พระมหากษัตริย์องค์ที่ ๑๖๖ ทรงมีพระบรมราชโองการว่า ท้าวมหาอุปราช
ที่เราระหาคำใหม่ ๆ มาใช้ ในบรรพชนนี้ ควรจะให้รักกุ่ม ไม่ให้เยิ่น
เย้อ ก็ว่า "เจ้าของมฤคก" นั้นเป็นคำปากคดตาดเกินไป และคำ
"เจ้ามฤคก" ก็รักกุ่มก็ ไม่ควรจะได้

ขุนวรวงศ์วิเศษคุณเดโช ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าว
ว่า คำว่า "เจ้ามฤคก" นี้ เป็นภาษาไทยทางภาคอีสานเราใช้
แต่จริงภาษาไทยภาคอีสานนี้เป็นไทยเก่าที่รับมาจากจีน เมื่อเป็นภาษา
ไทยที่ดีไม่ควรจะไปแก้ไขของเขา

ทำการแทนประธานสภา กล่าวด้วยว่า ข้าพเจ้าขอฝากความดัง-
เกิดไว้ด้วยว่า ในมาตรา ๔ ที่ผ่านไปแล้วนั้นก็มี "เจ้ามฤคก" เหมือน
กัน โปรดพิจารณาในอนุมาตรา ๑ อนุมาตรา ๒ อนุมาตรา ๓

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุรินทร์ กล่าวด้วยว่า ในอนุ-
มาตรา ๓ นั้นข้าพเจ้าสงสัยอยู่ คำที่กรรมการไปเพิ่มข้อความว่า "มี
อายุยังไม่ครบ ๑๖ ปีบริบูรณ์" ที่ไปเพิ่มคำว่า "มีอายุยังไม่ครบ ๑๖
ปีบริบูรณ์" แต่ตามร่างของรัฐบาลกินความกว้างก็ คือยังไม่บรรลุนิติ-
ภาวะ หรือได้ถูกคัดตั้งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเต็มคนไร้ความ
สามารถ แต่ถ้ากรรมการเห็นว่า ไม่ครบ ๑๖ ปีบริบูรณ์ เป็นคน
วิกลจริตไม่สามารถรู้ ผิดชอบนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่ากินความแคบยิ่งกว่าของ
คณะรัฐบาลร่างมา เพราะเหตุฉะนั้นก็ยังไม่ครบ ๑๖ ปี คือคำว่า
"ยังไม่ครบ ๑๖ ปี" นี้ เข้าใจว่าท่านกรรมการไปอาศัยเอาหลักกฎ-

หมอยาอาญา คือกฎหมายอาญาว่า เป็นเด็ก เพียง ๑๖ ปี ถ้าเกินกว่านั้น
 แต่ไม่ใช่เป็นเด็ก ถ้าตามกฎหมายแพ่งพาณิชย์ของเรามีชื่อจากคำว่า
 หนึ่งคือมีอายุ ๑๖ ปี รายของมีอายุ ๑๖ ปี แต่ไปทำกรรมผิด จึง
 จะเรียกอาชญากรรมอาชญาว่า ถ้ายังไม่ได้ทำกรรมผิดกันแล้ว ถึง ๑๖ ปี
 ก็ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพราะเหตุฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าจะได้ตามร่าง
 รัฐบาลนั้นเป็นเหมาะ คือในบทนี้เรามีบัญญัติประสงค่อ่ายังเป็นเด็กยังไม่
 บรรลุนิติภาวะ หรือคัดตั้งให้ เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้
 ความสามารถ ก็ตกอยู่ในร่างกรรมการเดิมว่าฉิดจวิศน์เอง ไม่
 จักผิดชอบนี้ เราอยู่ในเขตที่ฉิดจวิศน์ แต่ในข้อที่อายยังไม่ครบ ๑๖ ปี
 ข้อนี้เป็นการผิดกับร่างของรัฐบาล ๆ อ่ายังไม่บรรลุนิติภาวะ ก็ตก
 หนักความได้ก็อ้าง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอให้คงได้ตามร่างของ
 รัฐบาล

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวอ่า ถ้าท่านฟังคำอธิบายของ
 ท่านกรรมการเถียงก่อน บางทีจะแจ่มแจ้งขึ้น ขอท่านกรรมการ
 ไปรคอธิบาย

พระมณฑานฉิมรดศาสตร์ กรรมการ กล่าวอ่า ที่ท่านมา
 อธิบายถึงกฎหมายอาญากับประมวลแพ่งพาณิชย์นั้น ที่จริงถูก
 ค้างแต่ก็ แต่เป็นบรรพ ๖ และความมุ่งหมายในบรรพนี้ก็คือเรา
 ขอเสียเดฉนทำให้เรารู้จักผิดชอบ ไม่ใช่บรรลุนิติภาวะหรือไม่ นั้น
 เกี่ยวกับนิติกรรม ขอให้ท่านคิดว่าผู้ที่อายุ ๑๖ ปีกับ ๑๖ ๔ วันกับ

อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ต่างกันอย่างใด อีกผู้หนึ่งต่างกันคนเดียวรู้จักผิดชอบเหมือนกันทั้ง ๒ คน เมื่อคิดถึงความรู้สึกผิดชอบโดยตระหนักแล้วต่างอะไรกัน ไม่ต่างอะไรกันทั้ง ๒ คน เพราะฉะนั้นเรื่องเมื่อมีการรวมกิจการ ถือว่าคนทั้งรู้จักผิดชอบแล้วไปพยายามฆ่าเขาตาย เมื่อรู้แล้วก็ยังทำผิดอีก จึงได้ถือกฎเกณฑ์รับผิดชอบตามกฎหมายอาญา เพราะกฎหมายก็ต่อเช่นนั้น จะไปถือเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์นั้นเป็นนิติกรรม ในมาตรา ๖ อนุมาตรา ๓ นี้ไม่ใช่เรื่องนิติกรรม

ขุนวิเศษศรีคุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่ามีปัญหาว่ามีบุคคลซึ่งมีอายุ ๑๖ ปีบริบูรณ์จะรู้จักผิดชอบคดีหรือชั่วดีหรือหาไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่าผู้ที่มีอายุเช่นนั้นแล้วควรจะรู้จักผิดชอบว่าอะไรดีอะไรชั่ว เพราะเหตุฉะนั้นถ้าหากว่าถูกฆ่าตายแล้ว ตนเป็นทายาท ถ้าหากว่าไม่ร้องเรียนเช่นนั้นแล้วก็น่าจะไม่ควรให้มรดก นอกจากนั้นข้าพเจ้าไม่มีอะไรที่จะอธิบายอีก นอกจากคำของกรมการศึกษาคิดว่าควรจะสามารถผ่านไปได้อีก

ทำกรแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามี ขุนพิเคราะห์ฯ ยังคิดใจอีกหรือไม่คำนี้

ขุนพิเคราะห์ฯ ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่ามี ตามที่กรมการอธิบายมานั้น ข้าพเจ้าพอใจ เพราะด้วยเหตุตามกฎหมายอาญาก็น่าจะถือว่าถ้า ๑๖ ปีแล้วรู้จักผิดชอบแล้ว คำต้ออาจจะลงอาญาได้

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ก็เป็น อันว่า พ่อใจ แล้ว
ท่านผู้ โดยยังคิดใจอีกในอนุมาตรา ๓ นี้

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ผู้ โดยยังคิดใจบ้าง

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ตามที่
กรรมวิธีการอธิบายมานั้น ข้าพเจ้าพอใจ เพราะด้วยเหตุตามกฎ
หมายอาญาบอกว่า ๑๖ ปี แล้วศาลยุติธรรมจะลดอาญาได้ แต่ศาล
จะลดอาญา.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า พ่อใจแล้วก็เห็นว่า พ่อ
แล้ว ท่านผู้ โดยยังคิดใจในอนุมาตรา ๓ นี้บ้าง

นายพิท ณรงค์ธนา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวว่า
ในอนุมาตรา ๓ นี้ ข้าพเจ้าสงสัยคือคำในความตอนท้าย อยากจะขอ
ให้กรรมวิธีการอ่านดูให้ละเอียดถี่ถ้วน คือในตอนที่อ่านดูแล้ว
ฟังไม่ถนัดว่าจะจำกัดบุคคลใด ความตอนสุดท้ายนี้ คือความที่ว่า
“หรือถ้าผู้ ทชานนเป็นด่ามภริยาหรือผู้บุพการีหรือผู้ ดับต้นตานของ
คนโดยตรง”

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมวิธีการ กล่าวว่า ความใน
ตอนท้ายนี้ แท้จริงประกอบกับความในตอนต้น คือผู้ที่ถูกจำกัด คือ
ผู้ทุเรศแล้ว เจ้ามถูกกตัญญูตายแล้วแต่คนนั้นจะเป็นเด็กหรือเป็นกุด
บุตร หรือเป็นคนเกี้ยวของ หรือเป็นญาติโยมโหด กับผู้ ที่เกี้ยวของ
โดยตรงใกล้ชิด ก็เพราะฉะนั้นกฎหมายอาญายังยกเว้นให้สำหรับ
ความผิดเช่นนั้น

ทำกาารแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ อนุมัติว่ ๕ อนุมัติว่ ๕
 พ.ร.ค. พระยาศรัยทชเดณี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 ศรัยการ กล่าวว่ ข้าพเจ้าใคร่จะทำความดังเกดกับกรรมาธิการ
 ว่าในการถอนหรือจกัก เป็นผู้ไม่สมควร ประกอบกับเหตุที่อธิบาย
 ในวรรค ๒ ของอนุมัติว่ ๕ นี้ ถ้าหากว่าไม่เต็มเป็นตายดักษณอักษร
 ก็น่าจะเกิดมีปัญหาว่ การจกักนั้นจะจกักดด้วยการบอกเด่า ถ้าจะ
 เต็มตายดักษณอักษรเดแล้ว จะแยบคายดักว่

ม.ร.ว. เดณีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวว่ ปัญหาเรื่อง
 นั้นจริงเขามาจากเรื่องกฎหมายแพ่งพานิชย์เรื่องเด้นหา และกฎ
 หมายแพ่งบรรพ ๖ ก็ไม่มีว่ การให้อภัยจะดองให้ โดยตายดักษณ
 อักษรเดแล้วแต่พฤติการณ์ทงหลายท่จะเกิดชนจะเห็นเป็นการสมควร
 เช่นผู้ที่ถูกจกักมดก ค่อมาภายหลังแจ่มดกคิดเดียงคและให้
 ทรัพย์สมบัติให้เงินให้ทองให้เด่าให้เรียนต่าง ๆ หรือทำพันธกรรม
 ต่าง ๆ พฤติการณ์เด่านี คัดจะเป็นผู้วินิจฉัยว่จะให้ภัยให้หรือ
 ไม่ และอาจเป็นสาเหตุเพียงไร แต่ไหน กฎหมายก็ยอมจะคำเนิน
 ตามหลักประมอดกฎหมายแพ่งและพานิชย์

พระยานิศาสดศรีไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 กล่าวว่ ที่เอาประมอดกฎหมายแพ่งว่ในเรื่องให้อภัย ในเรื่องเด้นหา
 นั้น เรื่องนเป็นเรื่องเกี่ยวกับคนตาย และเรื่องเกี่ยวกับคนตายที่จะ

ให้เป็นหลักฐานอะไรแล้ว ทั้งถ้อยว่าจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร
เป็นคนว่าผู้ตายเป็นผู้ยกทรัพย์สมบัติกิด และจะจำคดีใดกิด จะ
ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพราะเหตุว่าผู้ ทว่าเขาตายไปแล้ว
การสืบคดีไม่ใช่ของง่าย แต่ถามหนังสือหรืออะไรแล้วก็จะส่งมายื่น
ถ้าเทียบหลักฐานอย่างเดียวกันแล้วก็ไม่ตรงนัก เพราะฉะนั้นถ้าเดิมใจแล้วก้
จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

พระมณฑานวิมลศาสตร์ ธรรมจาริกการ กล่าวว่ เหตุที่กรรมมา
จาริกการไม่ได้รับไว้พิจารณา ไม่ได้อาศัยลายลักษณ์อักษร อาศัยใน
นิติเหตุเกิดขึ้นไม่มลายลักษณ์อักษรที่จะจำคดีเหมือนกัน และการ
ถอนก็ไม่ว่าเป็นจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพราะการจำคดีนั้นก้
ใช้เหตุโดยพฤตินัย เพราะฉะนั้นการถอนก้ควรจะต้องอาศัยพฤติ
การณ้อย่างเดียวกัน ข้อสำคัญอยู่ที่เจตนาของเจ้ามฤตมากกว่าอย่าง
อื่น เจ้ามฤตเจตนาถือโทษการที่ทามตีมีรายนั้นแล้ว หรือเมื่อแต่คง
ว่าไม่ถือโทษ อภัยแล้วก้หน้าจะเป็นการ สักตั้งไปได้ เพราะเหตุที่
จำคดีก็ไม่ได้จำคดีโดยลายลักษณ์อักษร เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นที่
จะต้องถอนโดยลายลักษณ์อักษร

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวว่ จะเห็นได้ ในข้อ ๓ เป็นต้น เป็นข้อที่ตามาก ถ้าผู้ ทักจากคดี
ในข้อ ๓ กัดข ผู้ ทรู้แต่ผู้ว่าผู้ร้ายได้ ไปทว่าร้ายและตนก้ไม่ได้มาบอก
และการที่ตนไม่ได้มาบอกก้จะเป็นการยาก และผู้ตายก้ไม่รู้ แต่ยังมี

ให้เงินให้ทอง ค่าเล่าเรียนอยู่ และนั่นจะเป็นการดีมีฐานะได้อีกหรือ
 และจะเป็นการยากที่จะดี แต่ถ้ามือเท้าเป็นลายดกษณอักษรแล้ว
 จะทวงบุญ และในข้อ ๕ นี้ ก็จะทำให้ได้ และที่ข้าพเจ้ากับออกว่า
 จากคิดเป็นบางอย่าง เช่นไม่จำเป็นว่าการถอนจะเป็นการถอนเฉพาะ
 ในที่นี้ การถอนจะควรทำเป็นหนังสือหรือไม่ ข้าพเจ้าจะไม่อภิปราย
 ข้อสำคัญประการ ๑ ควรจะวินิจฉัยว่าควร ให้เป็นลายดกษณอักษร
 หรือไม่

บรรณวิเศษคุณเดชะ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าว
 ว่า ตามที่ท่านกรรมการผู้หนึ่ง ชี้แจงว่า การจำกัดนี้เราไม่จำเป็น
 จะต้องทำเป็นหนังสือ เพราะว่ามีเหตุเป็นกรณีเป็นปัจเจกแล้ว
 เหตุจะต้องเกิดขึ้น และเหตุนั้นเป็นเครื่องชี้ให้เห็นอย่างชัดแจ้ง เรา
 ไม่จำเป็นจะต้องทำเป็นหนังสือ แต่คนที่เราจะให้อภัยและเพิกถอนนั้น
 เราก็ก็นึกเหตุอะไรที่จะให้ โอกาสชัดแจ้งเช่นเดียวกับที่ได้อีกมาเมื่อ
 * * * * * ทั้งข้อประการหนึ่ง ถ้าหากว่าเจ้ามฤคก้องแก่ความตายไปแล้ว
 ก็ยากที่จะหาข้อเท็จจริงว่าอย่างไรแน่ เพราะฉะนั้นเนื่องจากที่ว่าเรา
 จะหาข้อเท็จจริงไม่ได้แน่ เพราะเหตุว่าผู้ขายข้อมจะเป็นบุตรหลาน
 เช่นนี้ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะให้ทำเป็นลายดกษณอักษร เพื่อจะ
 ได้ เป็นพยานสำคัญแก่ผู้ ท้องแก่ความตาย แทนพยานบุคคลซึ่งที่
 ได้แสดงมาแต่ก่อน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นชอบในการที่จะให้ทำเป็น
 ลายดกษณอักษร

พระมณเฑียรราชมนตรี กรมราชการ กล่าวว่่า ในการกล่าว
จากคณั้ ทานว่่าการถอนเป็นการยากเข็ญในการนำด้บ - แแต่ที่จริงก็
เหมือนคณั้ ในการที่เราระแต่ตงให้เห่นว่่า ญาติคณั้ทำอะไรกับผู้ตาย
แแต่โคทำมีดีมีร้ายอะไร น้่าพเจ้าก็คว่่าธรรมคาวะนำด้บยากกว่่าที่จะ
ให้อภัย เพราะผู้ทำเช่นนี้อาจต้องถูกจำคุก หรือประหารชีวิต แแต่
อะไร ๆ แแต่เหตุฉนั้นก็อาศัยพระยานได้ แแต่ที่ทำไมจะอาศัยพระยาน
ไม่ได้ แแต่กรณีโค ๆ ก็จะต้องนำด้บข้อเท็จจริงทั้งนั้น ไม่ใช่ว่่าการ
ด้บให้อภัยจะยากกว่่าการโค ๆ ราชเจ้าไม่เห็นด้วยเลย แแต่อีกอย่าง
หนึ่ง ถ้าหวั่นทำน้่ามาชิกที่ยังข้องใจในเรื่องที่ว่่า เหตุเกิดฉนั้น
แแต่ การทำพินัยกรรมจะทำได้จะต้องทำเป็นหนังสือ แแต่ที่จริงตาม
ประมอณเป็นคณั้เรื่อง เราไม่ได้ถูกจำกัดในเรื่องพินัยกรรม แแต่
เป็นลักษณะอีกต่างหาก น้่าเราเรียกว่่าทรัพย์ทายาท เพราะฉนั้น
เรื่องจากคณั้เกิดจากเหตุ ไม่ได้เกิดโดยพินัยกรรม เพราะทายาททำมี
ดีมีร้ายค่อเจ้ามฤตค และการที่จะด้บความช้อนก็อาศัยความเข่นเคียง
กัน เช่นพระยานบุตรหลานทั้งห้ดระ เช่นด้บข้อเท็จจริง เพราะฉนั้น
ราชเจ้าเห่นว่่าไม่แตกต่างกันเลย ให้อภัยจะด้บยากกว่่าฆ่าเราตาย ไม่
จริงเลย

พระยานคิคำด้ตร โฟคำด้ย รัฐมนตรีว่่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวว่่า เรื่องน้่าพเจ้าก็คว่่าได้ภาว เราตงมคได้แแต่ว่่า การที่เร
เคิมไปว่่าเป็นตายด้กษณั้อีกษรคคค หรือไม่เคิม เพราะฉนั้นพอ

ประโยชน์รับเจ้าขอให้ลงมติ เพราะว่ากรรมวิธีการเราได้มอบหมาย
และเมื่อมีความเห็นไม่ตรงกันแล้ว เราก็ควรจะให้ลงมติว่าจะเอา
อย่างไร

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ปัญหาว่าจะทำเป็นตาย
ลักษณะอักษรอย่างไร หรือไม่ ถ้าจำกัดในพรรคสุดท้ายแห่งอนุ-
มาตรา ๕ นี้ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะได้เพิ่ม โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๒๓ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ควรจะ
เพิ่ม โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๓๒ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เป็นอันว่าเติมคำว่าตาย
ลักษณะอักษร

ขุนวรดิษฐ์ศรีนครนทเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า
จะเติมอย่างไร ขอให้เขียนให้แจ่มแจ้งสักหน่อย ขอให้ท่านรัฐ-
มนตรีบอกมาว่าเขียนเติมว่าอย่างไร

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า อ่านได้ความว่าดังนี้ พรรค
สุดท้ายของอนุมาตรา ๕ “เจ้ามฤตกอาจถอนข้อจำกัดเป็นตายลักษณะ
อักษรฐานเป็นผู้ ไม่สมควรเสียก็ได้ โดยให้อภัย”

พ.ร.ต. พระยาศรีสมุทรรัตน์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐการ กล่าวว่า ข้าราชการคิดว่า เขาได้ถอนท้ายจะเพราะกว่า
คือให้อภัยไว้ เป็นตายลักษณะอักษร

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ท่านผู้ใดจะคัดค้านหรือไม่ มีสมาชิกเสนอให้เอาคำนี้ไว้ เป็นลายลักษณ์อักษรในข้อสุดท้าย เป็นอันว่าอ่านได้ความว่าดังนี้ "เจ้ามฤคกชาจกอนหรือจำกัฐานเป็นผู้ ไม่สมควรเสียก็ได้ โดยให้อภัยไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร"

ขุนวรดิษฐ์ครุฑเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า ดูเหมือนว่ามีกฎหมายบางฉบับให้เขียนไว้ เป็นหนังสือ เราไม่เคยใช้ เป็นลายลักษณ์ แค่งงกแล้วแคทประชุม

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ท่านสมาชิกเสนอว่าอย่างไร

ขุนวรดิษฐ์ครุฑเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอถอน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เป็นอันว่าให้เป็นไปตามที่ข้าพเจ้าได้เสนอแล้ว มาตรา ๘ ไม่มีการแก้ไข ไม่มีผู้ใดแปรญัตติไว้ คือในมาตรา ๘๕๘ นี้ หมายความว่าในบรรพ ๕ ใช่หรือไม่

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวว่า ใช่

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ถ้าเป็นมาตราของบรรพ ๕ ที่ประชุมนี้จะได้เปลี่ยนให้เป็นไปตามที่ได้ตกลงกันได้แล้ว คำที่ได้แก้ไขบรรพ ๕ มาตรา ๘

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวว่า มาตรา ๘ นี้ คณะกรรมาธิการปรึกษาเห็นกันว่า จะแก้ไขเล็กน้อย คือมาตรา

๘ พรรคสุดท้าย ก็บอกว่า “แต่ท่านว่าเมื่อบุคคลใดได้บันโดยวิธี
กำหนดการเผื่อตายซึ่งทรัพย์สินถูกเฉลี่ยทั้งหมดแล้วไซ้” คำว่า “วิธี
กำหนดการเผื่อตาย” แต่เดิมเขียนไว้ เพราะกฎหมายนี้ นอกจาก
พินัยกรรมยกมรดกมรดกซึ่งไม่ใช่เรื่องพินัยกรรมหรือไม่ใช่เรื่องใน
ระหว่างชีวิต จึงได้มีคำนี้ซึ่งเป็นคำใช้ได้ประโยชน์ ๒ อย่าง แต่
บทบัญญัติกรรมาธิการ ได้ตัดบทบัญญัติว่าด้วยกราดายออกแล้ว ก็คงจะ
เหลืออยู่คนเดียว เรื่องพินัยกรรมจึงเห็นจำคำที่ว่า “บันโดยวิธี
กำหนดการเผื่อตาย” ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องมีอยู่เลย เพราะฉะนั้น
จึงขอตัดออกเสีย “แต่ท่านว่าเมื่อบุคคลใดได้ทำพินัยกรรมจำหน่าย
ทรัพย์สินถูก” เฉยทั้งหมดแล้ว ให้ถือว่าบรรดาทายาทโดยธรรมผู้
ที่มีได้รับประโยชน์จากพินัยกรรม เป็นผู้ถูกตัดมิให้ได้รับมรดก
แล้วอีกแห่งหนึ่งในลักษณะ ๓ ข้อตัด ลักษณะ ๓ บรรทัดนั้น ที่ว่า
“ขอกำหนดเผื่อตาย” ขอตัดออก เหลือไว้แต่ “พินัยกรรม” ใน
ลักษณะ ๓ หน้า ๒๒

ทำการแทนประธานสภาฯ ก็ว่าถ้า กรรมาธิการขอแก้ไขอย่าง
๘ พรรคมาคราวนี้ “แต่เมื่อบุคคลใด” เดิมคำว่า “ทำพินัยกรรม
จำหน่ายทรัพย์สินถูกเฉลี่ยทั้งหมดแล้ว” คือคำว่า “ไซ้” ออก
“ให้ถือว่าบรรดาทายาทโดยธรรมผู้ได้รับประโยชน์จาก” และตัด
คำว่า “กำหนดการณ” นั้นออก เดิมคำว่า “พินัยกรรม”
ออกหนึ่งครั้ง

นายมนูญ บริสุทธิ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวต่อ
ว่าข้าพเจ้าใคร่จะขอให้กรรมการฯ คงคำว่า “ นน ” ไว้ เพื่อให้เนน
ด้ก้น้อย

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการฯ กล่าวต่อ ที่ตัดคำว่า
“ นน ” ออก เกรงว่าจะเกี่ยวกับพินัยกรรมหลายฉบับ และ “ นน ”
เกี่ยวข้องกับฉบับเดียว เพราะอาจเป็นเช่นพินัยกรรมฉบับหนึ่ง
กำหนดให้คงมรดกชน แต่อาจามที่ทายาทยังไม่ได้รับอนุญาตจากข้อ
กำหนดนั้น แต่อาจได้รับอนุญาตจากพินัยกรรมอีกฉบับหนึ่งซึ่งทำให้
เป็นพิเศษ

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวว่า ที่กรรมการฯ ขอแก้คำนี้ข้าพเจ้าไม่ทราบเพื่อประโยชน์อัน
ใด เพราะว่าตำแหน่งทายาทอาจได้รับทรัพย์สินมรดก และทั้งทรัพย์สิน
มรดกไม่มีจะตัดทำไม ข้าพเจ้าสงสัย

พระมนูภาณวิมลศาสตร์ กรรมการฯ กล่าวต่อ การเขียนกฎ
หมาย ข้าพเจ้าก็คิดว่าเราเขียนขึ้นไว้ ก็เพื่อไม่ให้ เป็นปัญหาคิดว่าที่เรา
จะได้ดูๆ แล้วเกิดปัญหา และการเขียนกฎหมายไว้บางท่านอาจแปล
ความตรงกันข้ามก็ได้ แต่บางท่านอย่างเช่นท่านสมาชิกอาจแปล
ความเป็นอย่างอื่นได้ และต่อไปดูสถานที่ของเราอาจก็ได้ ถ้าเป็น
ปัญหาเกิดขึ้น

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กล่าวหาว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีประโยชน์อะไรเลย เพราะทรัพย์ ไม่มี
หรือมักไม่มีประโยชน์

นายพัก ณสงวต ภูเพนราชภูวงษ์หอดอกครุฑกั กล่าวหา
ข้าพเจ้าใครจะขอให้กรรมาธิการเร่งสักนิดว่า เพราะเหตุใดจึงต้อง
คิด "ข้อกำหนด" ออกเสีย และเกี่ยวพันกันอย่างไร และมาแก้
ให้เป็น "ทำพินัยกรรมจำหน่าย"

ม.ร.จ. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวหา คำว่า
"ข้อกำหนด" ท่านจะไปพิจารณาในตำราฎ จะเห็นได้ว่าอยู่ใน
ลักษณะ ๓ พินัยกรรม แต่อีกต่อไปจะเห็นลักษณะ ๕ มีปัญหาสำคัญ
เรื่องการให้ด้วยสำคัญว่าจะตายติดต่อกันไป ซึ่งเป็นได้ทั้งสองทาง
ทางหนึ่งหมายความว่าเรื่องพินัยกรรม เมื่อจะตายก็ทำได้ และทำเป็น
พินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์มฤตก และอีกทางหนึ่งมีในลักษณะ ๕ เป็น
ค้นว่ามีญคดีไว้ในลักษณะ ๕ ในประมวลกฎหมายแพ่งว่านี้ คือเป็น
ค้นว่า คนจะขึ้นเรือนแต่คิดเกรงว่าตัวจะตาย แต่ก็ไม่แน่ใจ และ
อาจจะรอดมากได้ และยกทรัพย์สมบัติให้แก่ลูกหลาน แต่มีเงื่อนไข
อยู่ว่า ถ้าเขากลับมามีชีวิตอยู่ก็จะไม่ให้เป็นอย่างนี้เป็นค้น เพราะฉะนั้น
ในเรื่องเช่นนั้น นับว่าการให้ โดยคิดว่าจะตายจึงให้ และถ้าไม่ตายก็
ไม่ให้ อย่างหนึ่งเป็นพินัยกรรม ทมตายลักษณะอักษร แต่อีกอย่าง
หนึ่งไม่จำเป็นจะต้องเขียนเป็นหนังสือหนึ่งหาอะไร และถ้าเป็น

ถึงหาวิธีขจัดกรรมที่ควรจะได้ และเป็นข้อกำหนดเพื่อบ่งหมายถึง
ความตายเหมือนกัน และเพื่อให้ ทัศนคติที่ต่างกันอย่างนี้ จึง
ขอให้คิดหมวดที่ควรออกเสียแล้ว คงจำเป็นก็ไม่มีอะไร จึงเขียน
ไว้เพื่อให้ ทัศนคติทั้งสองอย่าง แต่มานับคนเมื่อได้คิดหมวดว่าด้วย
การให้แล้ว ก็ไม่ต้องแยกแยะได้ และจะมีคำอะไรบ้างที่ไม่เข้าใจ

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวว่า ชาวเจ้าวรวงศ์วงศ์วรกุลคนหนึ่ง ถ้าบุคคลเจ้ามฤตกทำ
พินัยกรรมยกทรัพย์ ดินทั้งหมดให้แก่ นาย ก. คนหนึ่งเช่นนั้น แล้วไม่ให้
แก่นาย ข. ซึ่งเป็นบุตรของเจ้าของมฤตก นาย ข. ก็ถูกคดีมิให้
รับมฤตกตามวรณนี้ และเมื่อภายหลังก่อนเจ้ามฤตกจะตาย มี
ทรัพย์ดินเกิดเหลือขึ้นแล้ว ตามวรณนี้จะให้แก่ผู้ที่เป็นทายาทหรือไม่
และจะถือว่าผู้ที่ถูกตัดแล้วก็จะถือว่าไม่ได้

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวว่า ในกรณีที่
เจ้ามฤตกได้ตัดทายาทเสียแล้ว ก็เป็นอันว่าคดีสิทธิใดๆที่จะมีใน
มฤตกและจะมีมาภายหลัง แม้ว่าจะมีภายหลังหรืออะไรก็ได้ทรัพย์
ที่เกิดขึ้นภายหลัง ก็จะเรียกร้องเอาไม่ได้สำหรับทายาทที่ถูกคดีมิให้
รับมฤตก

ท้าวการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เมื่อไม่มีผู้ใดคิดใจใน
มาตรา ๓๑ ให้ผ่านไป มาตรา ๓๑, ๓๑, ๓๑, ๓๒ ซึ่งกรรมาธิการ
คัดออกหมด มาตรา ๓๓, ๓๔ กรรมาธิการคัดออกทั้งมาตรา มาตรา

๑๕ มาตรา ๑๖ วรรคแรก ก่อนที่จะพิจารณามาตรา ๑๖ นี้ ข้าพเจ้า
จะให้พิกเดียวที่ ผู้ที่สนใจจะได้เข้ามาบ้าง แต่ไม่จำเป็นจะต้องลงไป
ร่างต่าง

หยุดพักประชุมเวลา ๒๓.๕๗ นาฬิกา

เริ่มเปิดประชุมต่อไปเวลา ๒๓.๐๘ นาฬิกา

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีมติกรมองค์ประชุมพอดิ
ขอท่านอย่าได้ ไปก่อนเวลาที่เดี๋ยวจะเกิดต้องหยุดกลางคืนเดียว โปรด
พิจารณามาตรา ๑๖ วรรคต้น

ขุนทิเคราะห์ศักดิ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุรินทร์ กล่าวว่ามีมติ
ผ่านมาตรา ๑๖ นี้ ทำให้ข้าพเจ้าเกิดสงสัยทบทวนการไปเดิมคำว่า
“ สดะทรพย ให้แก่ผู้ใดต่างอก ” คือข้าพเจ้าเข้าใจว่าสดะให้แก่คน
อื่น เมื่อสดะให้แก่คนอื่น ทำให้เจ้าหน้าที่เดียวเปรียบ เมื่อทำให้เจ้าหน้าที่
เดียวเปรียบลงไปแล้ว ตามมาตรา ๑๖ วรรคต้นบัญญัติว่า ทายาทจะเป็น
ผู้ร้องขอเพิกถอนสิทธิในการสดะได้ เมื่อเพิกถอนในการสดะได้ ที่
เจ้าหน้าที่จึงฟ้องให้สดะสิทธินั้น หากทวงไปจึงจะฟ้องได้ สดะสิทธินั้น
มาชำระหนี้ เมื่อชำระหนี้หมดแล้วจึงให้ ไปให้แก่ผู้สืบสันดาน ครั้น
ได้เขาว่าผู้สืบสันดาน ที่เมื่อเวลาเกิดฟ้องขอถอนสิทธิ เพียงแต่
ทายาทในขณะนั้นพอที่จะเพิกถอนสิทธิสดะได้ เมื่อในวรรคต้นว่าผู้ที่
ทายาทฟ้องขอให้เพิกถอนสิทธิในการสดะนั้นได้ ที่ในวรรคต่อไปผู้

ผู้สืบต้นตานได้ ครั้นไปถามมาตรา ๓๓ ไปแยกได้ว่า ทายาทคือ บุตร
 ไปแยกได้ ถึง ๖ ลักษณะ ทั้งตัวฟ้องขอเพิกถอนสิทธิในการตั้งใน
 ทายาท เป็นการฟ้องไม่ได้ แต่เวลาไปเฉยเมื่อเหตุที่ฟ้องยกแล้ว
 ทำไม่ให้อำนาจฟ้องตั้งสิทธิได้ เวลาฟ้องทำไม่ให้ทายาทฟ้อง
 ตั้งเสีย เมื่อจะเคม็ต้องเคม็กฎหมายให้ตั้งไป เพราะถ้าบัญญัติว่า
 ให้ทายาท ทายาทเป็นคำรวม ทั้ง เมื่อเวลา มาแบ่งทรัพย์สินยกใน
 มาตรา ๑๖ นี้เราไปบอกว่าให้ผู้สืบต้นตานได้ หรือ ทายาทแล้วแต่กรณี
 นว่าอย่างนี้ เมื่อเช่นนี้ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า เพราะมาตรา ๓๓ มีหลักกันอยู่
 คำว่าทายาทเราได้แบ่งว่า ผู้สืบต้นตานก็ดี มารดาหรือลูกอะไร เรา
 แบ่งได้ ถึง ๖ ลักษณะ เราแบ่งเป็นชนๆ ถึง ๖ ลักษณะ ทั้งเวลาฟ้องให้
 ตั้งสิทธิทำไม่ให้ทายาทฟ้อง ทำไม่ไม่กล่าวถึงผู้สืบต้นตานที่ใกล้ชิด
 กัน บัดนี้เวลาจะตั้งสิทธิให้ ทำไม่ให้ทายาทฟ้อง ถ้าบัญญัติว่าผู้สืบ
 ต้นตานหรือทายาทอย่างนี้ข้าพเจ้าเห็นด้วย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอ
 เปรียบเทียบว่าควรได้ไว้ว่า "ผู้สืบต้นตานหรือทายาท" ในวรรคต้น
 แล้วก็นความคัดออกถึงมาตรา ๓๓ ด้วย

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการกิจการ กล่าวไว้ว่า ที่จริงก็เป็น
 อย่างที่ท่านว่า แต่คำพูดมันแปลอยู่ในตัวแล้ว คำว่า "ทายาท"
 แปลว่าทำที่ทำได้ ในมาตรา ๓๓ แล้ว บัญญัติให้แก่ใคร บอกเล่า
 แล้วในหมวดนั้น ก็ต้องได้แก่บุตรเสียก่อนแล้วก็บิดามารดา แล้ว
 คือไปตามลำดับ แต่ข้าพเจ้ายังไม่ค่อยเข้าใจว่าท่านหมายความว่า
 อย่างไร

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่่า ในมาตรา
 เดียวกัน ในมาตรา ๑๖ ทำไมท่านกรมการจึงพูดได้ว่่า ทายาทผู้
 รั้งของสละให้เพิกถอนสิทธิในการสละนั้นได้ แต่วรรค ๓ นั้น ทำไม
 บอกว่่า ผู้สืบต้นคานเป็นผู้ได้รับทรัพย์สินมรดกตกทอดหรือทายาท ไป
 เคิมเข้าเป็น ๒ คำ ทำไมจึงไปทำอย่างนั้นได้ ก็ทำไมไม่ทำให้มันตรง
 กัน เมื่อทำอย่างนั้นการตีความในกฎหมายก็ต้องแตกต่างไปตามมาตรา
 ๓๓ เพราะเหตุว่่าวรรคต้นได้ว่่า ทายาท วรรค ๓ ได้ว่่าผู้สืบต้นคาน
 หรือ "ทายาท" อย่างนั้นแล้วจะให้คำตีความตามมาตราใด คำตีความ
 ตีความตามมาตรา ๓๓ เพราะท่านกล่าวแยกแผนกออกไป ท่านไม่ได้
 กล่าวรวมกัน ถ้าท่านกล่าวว่่าทายาทผู้สืบต้นคานเช่นนั้นเป็นคำรวม
 ข้างซ้ายอมเพราะคำรวม ที่วรรคต้นท่านไปได้ว่่า "ทายาท" เฉย ๆ
 อย่างนั้นเมื่อเวลาตีความต้องตีความตามมาตรา ๓๓ ที่นี้คำตีความจะ
 ให้ตีความตามไหน เพราะมีผู้สืบต้นคานอย่างหนึ่ง ทายาทอย่างหนึ่ง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า เป็นอันว่่าสรุปความว่่า
 ท่านขอให้เคิมคำไหน ท่านจะขอให้เป็นอย่างไร

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่่า ข้างเจ้า
 ขอให้กรมการเคิมวรรคต้นว่่า "ผู้สืบต้นคานหรือทายาท" ถ้า
 อย่างนั้นกินความถึงวรรค ๓ ด้วย และกินความถึง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่่า คือให้อ่านว่่า วรรคต้น
 "ผู้สืบต้นคานหรือทายาท" ใช่หรือไม่

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณ กล่าวถึง ถกเถียง
การแทนประชาชนดังกล่าว กล่าวถึง ขอให้เดิมคำจำผู้ สืบค้น
ตาม คงอ่านได้ความว่า "มาตรา ๑๖ ผู้สืบค้นคนหรือทายาท
 ฯลฯ" นอกนั้นก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง ท่านกรรมาธิการจะขอหรือไม่

ม.ร.ว. เถนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวถึง อย่างนั้น
เดิมไม่ได้ ที่จริงมาตรา ๑๖ ในประมวลบรรพ ๖ นี้ แท้ที่จริงเอาตาม
มาตรา ๒๓๗ ตามประมวลแพ่งพาณิชย์นั่นเอง คือเรื่องการรับมรดก
ที่เป็นทรัพย์สินของลูกหนึ่ง ซึ่งลูกหนึ่งทำการใด ๆ ทำให้เจ้าหนี้
เขาเสียเปรียบ เจ้าหนี้เขาขอให้เพิกถอนได้ นี่เป็นเหตุประมวลแพ่ง
พาณิชย์ตามมาตรา ๒๓๗ ที่กันกันไปถึงผู้ สืบค้นคน จะเป็นผู้ สืบ
ค้นคน เป็นบิดามารดาหรือตั้งมาหาอาเป็นทายาททั้งหมด ข้อสำคัญ
นี่ไม่ใช่ลำดับชั้นทายาท ถ้าหากว่าลูกหนึ่งทำให้ เป็นการเสียเปรียบ
แก่เจ้าหนี้เขาแล้ว เจ้าหนี้เขาอาจจะขอให้เพิกถอนเสียได้ จะไปเติม
ว่า ถ้าผู้ สืบค้นคนหรือทายาทอะไรก็ตามไม่มีความหมายอะไรเลย ก็
เหมือนกัน ที่จริงจะแคบไปเสียด้วยถ้าเติม

นายพัก ณ สงขลา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวถึง
ว่าพเจ้าเขาใจว่าข้อข้องใจของสมาชิกผู้ นอกเนื่องจากกรเขียนมาตรา
สำหรับวรรค ๓ เขียนว่า "ในกรณีเช่นนี้ เมื่อได้ชำระหนี้ของทายาท
คนนั้นให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ถ้าส่วนของทายาทคนนั้นยังมีเหลืออยู่อีกไซ้
ก็ให้ ใ้แก่ผู้ สืบค้นคนหรือทายาทอื่นแล้วแต่กรณี" ความมุ่งหมายที่

เขียนในวรรค ๓ จะหมายถึงทายาทหรือหมายถึงใครหรือว่าไม่เป็นพิเศษ
อย่างอื่น เมื่อเขียนเช่นนี้แล้วทำให้สงสัย คือถ้าวรรคสุดท้ายนี้หมายถึง
ทายาทผู้อื่นแล้วก็ไม่จำเป็นของเรียนถึงผู้สืบต้นตอ หรือจะหมายถึง
ถึงผู้สืบต้นตอของทายาทตนเอง

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการกวี กล่าวว่่า ทักวรรค ๓ ใน
มาตรา ๑๖ เขียนไว้ “ผู้สืบต้นตอหรือทายาท” จำเป็น เพราะ
เหตุว่าผู้ทักทายาทคนหนึ่งทำการฉ้อฉล ที่จริงเป็นการกระทำผิด
เฉพาะตัวของเรา การทำนั้นไม่กระทบกระทั่งถึงผู้สืบต้นตอ ผู้สืบ
ต้นตอของเราเอง ยังมีสิทธิ์จะสืบ รับมรดกได้ คือสืบมรดกที่เหลื่อ
อยู่ เรื่องเป็นดังนี้จึงได้เขียนแยก ผู้สืบต้นตอหมายความว่าผู้สืบ
ต้นตอทายาทผู้รับมรดก

ขุนศรีสุทนต์ ตรีศร ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าว
ว่า ถ้าหากว่าผู้ซึ่งใจได้อ่านมาตรา ๑๖ แล้วเอามาควมกับวรรค ๓ นี้
จะทำให้เข้าใจดี ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีข้อสงสัยแต่อย่างหนึ่งอย่างใด
คือในระเบียบของต้นมาตรา ๑๖ วรรคต้นบอกรว่า “ถ้าทายาทได้มรดก”
แล้วต้นมาถ้งวรรค ๓ บอกรว่า “ในกรณีทักทายาทได้มรดกแล้วนั้น
ถ้าหากว่ายังมีผู้เหลืออยู่ให้ ได้แก่ผู้สืบต้นตอ” ก็ผู้สืบต้น
ตานั้นได้แก่ใครเล่า ก็คือผู้สืบต้นตอของผู้รับมรดกนั่นเอง จะเป็น
คนอื่นไปไม่ได้ คราวนี้ถ้าหากว่าผู้สืบต้นตอไม่มีสิทธิ์จะรับมรดก
แล้ว ท่านจึงได้บอกรว่าทายาทอื่นหรือบางทีอาจมีผู้สืบต้นตอของ

ทนายทอนด้วยก็ได้ เพราะฉะนั้นหรือความแจ่มแจ้งคืนกฎหมาย ถ้าไม่
อ่านวรรคหนึ่งด้วยจะเห็นแตกต่างไป อีกประการหนึ่งข้าพเจ้าคิดว่า
บางทีจะเข้าใจว่าผู้สืบสันดานกับทนายทอนเป็นอันเดียวกันเป็นได้ แต่
จริงไม่ใช่อย่างนั้น

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวอ้างว่า ตามที่
ท่านผู้มาปรึกษากฎได้กล่าวเมื่อครั้งก่อนว่า ข้าพเจ้ายังข้องใจ ว่าข้าพเจ้าอาจจะ
ไม่เข้าใจดี ที่นขอให้ท่านผู้มาปรึกษากฎคนนั้นมาตรา ๓๑ ทายาทโดยธรรม
ท่านว่ามีหกลำดับเท่านั้น และภายในบังคับแห่งมาตรา ๓๒ วรรค ๒ แต่
ลำดับที่บังคับไว้ได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คำว่า "ได้รับมรดก
ก่อนหลังดังต่อไปนี้" ท่านจงเข้าใจคำสำคัญ ๑. ผู้สืบสันดาน ๒.
บิดามารดา ๓. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๔. พี่น้องร่วมบิดา
หรือมารดาเดียวกัน ๕. ปู่ ย่า ตา ยาย ๖. ลูกพี่ลูกน้อง ให้
ท่านเข้าใจอย่างนี้ นี้แหละที่เรียกว่าทายาท หรือรับมรดกในทายาท
และทายาท ๖ ลำดับเหล่านี้คนไหนจะได้รับมรดกก่อน และหลังตาม
มาตรา ๓๑ นี้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าผู้สืบสันดานคือลูกจะต้องรับก่อน
เพราะในนี้ไม่ได้กล่าวไว้ เพียงแต่ว่าร่วมบิดามารดาเท่านั้นเอง นอก
นั้นญาติสืบสายโลหิตกัน เช่น ปู่ย่าตายาย ลูกพี่ลูกน้อง เพราะฉะนั้น
กฎหมายนี้ข้าพเจ้าไม่ได้ประสงค์จะให้ท่านแก้ในวรรคต้น คือตอน
ต้นทบทวนมาวิธีการทำได้นั้นถูกที่ว่า ทายาทตั้งทรัพย์สิน คือเช่นข้าพเจ้า
เป็นเจ้าของมรดก ข้าพเจ้าตายลงไป ทายาทข้าพเจ้ามีอยู่ ๕ คน ท่าน

ทนายทอนด้วยก็ได้ เพราะฉะนั้นขอความเข้มแข็งคืนกลับมา ถ้าไม่
อ่านวรรคหนึ่งด้วยจะเห็นแตกคางไป อีกประการหนึ่งข้าพเจ้าก็คิดว่า
บางทีจะเข้าใจว่าผู้สืบสันดานกับทนายทอนเป็นอันเดียวกันก็เป็นได้ แต่
จริงไม่ใช่อย่างนั้น

ขุนพิเคราะห์หัดดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวว่า ตามที่
ท่านสมาชิกได้กล่าวเมื่อครั้งก่อนว่า ข้าพเจ้ายังสงสัยว่าข้าพเจ้าอาจจะ
ไม่เข้าใจดี ท่านขอให้ท่านสมาชิกคนนั้นมามาตรา ๓๓ ทนายทอนโดยธรรม
ท่านว่ามีหกตัวด้วยกัน และภายในบังคับแห่งมาตรา ๒๖ วรรค ๒ แต่
แต่ถ้ามีคดีที่รับมรดกก่อนหลังตั้งคือไปนี้ คำว่า "ได้รับมรดก
ก่อนหลังตั้งคือไปนี้" ท่านจงเข้าใจคำสำคัญ ๑. ผู้สืบสันดาน ๒.
บิดามารดา ๓. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๔. พี่น้องร่วมบิดา
หรือมารดาเดียวกัน ๕. บิด ย่า ตา ยาย ๖. ลูกบ้าน้ำอา ให้
ท่านเข้าใจอย่างนั้น นี้แหละที่เรียกว่าทนายทอน หรือรับมรดกในทนายทอน
และทนายทอน ๖ ถ้าตัวเหล่านี้คนไหนจะได้รับมรดกก่อน และหลังตาม
มาตรา ๓๓ นี้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าผู้สืบสันดานคือลูกจะต้องรับก่อน
เพราะในนี้ไม่ได้กล่าวไว้ เพียงแต่ว่าร่วมบิดามารดาเท่านั้นเอง นอก
นั้นญาติสืบสายโลหิตกัน เช่น บิดายาย ลูกบ้าน้ำอา เพราะฉะนั้น
กฎหมายนี้ข้าพเจ้าไม่ได้ประสงค์จะให้ท่านแก้ในวรรคต้น ก็ขอตอน
ต้นที่กรรมการทำไว้นั้นถูกต้องว่า ทนายทอนตระกูลนี้ คือเช่นข้าพเจ้า
เป็นเจ้าของมรดก ข้าพเจ้าตายลงไป ทนายทอนข้าพเจ้ามีอยู่ ๕ คน ท่าน

ทนายทคนหนึ่งส่งตรวจพบ ให้แก่คนอุ้มตามมาความ ทนคนนอาวร้อง
 วนได้ ทนายทอาวร้องว่า การส่งตรวจพบนั้นยังมีหนังสืออยู่จะไปส่งตรง
 ไปโดยเดี่ยเปรียบ ผู้ตายยังมีหนังสืออยู่ นความของมาความ ทน
 ให้ทนายทเป็นผู้ร้องในคดีนี้ ท่านว่าทนายทผู้ส่งตรวจพบเป็นผู้
 ฝ่ายเดียวเท่านั้นพอแล้วที่จะขอเพิกถอนได้ ทนายทเพิกถอนได้ ใน
 วรรค ๒ เมื่อได้เพิกถอนการส่งตรวจแล้ว เจ้าหน้าที่จะร้องขอให้ศาล
 เพื่อให้คนได้รับมรดกแทนที่ทนายทหรือได้ สิทธิของทนายทนั้นก็ได้น
 คือเจ้าหน้าที่จะขอให้ชำระหนี้ และในกรณีเช่นนี้เมื่อทนายทนั้นได้ชำระ
 หนี้แก่เจ้าหน้าแล้ว ถ้าส่วนของทนายทคนนั้นยังมีเหลืออยู่ก็ให้ ได้แก่ผู้
 สืบค้นตามหรือทนายทอื่นแล้วแต่กรณี นี้เขามีสิทธิ จะได้รับก่อน
 และหลังเหมือนกัน เพราะเหตุฉะนั้นทำไมไม่ให้ผู้ สืบค้นตามมีสิทธิ
 จะเพิกถอนได้เหมือนกัน นี้ข้าพเจ้าสงสัยด้วยคือนั่นท่านนี้ คือสงสัย
 มาตรา ๑๖ วรรคต้น คือมาตราถ้าเติมไปตรงกับวรรค ๑ แต่ถูกถูก
 กับมาตรา ๓๑ ด้วย ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีปัญหา ท่านกรรมาธิการก็คง
 อนุญาตให้เติมได้ คือเติมในวรรคท้าย ท่านว่าเพียงแต่ผู้ สืบค้นตาม
 หรือทนายทท่านเองก็ไปตรงกับวรรค ๑ และมาตรา ๓๑ ด้วย

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าว ว่า ขอให้เติม
 ว่าอย่างไรวรรคไหน วรรคสุดท้ายหรืออย่างไร

ท่านกรรมาธิการตอบว่า ถ้าท่านขอให้เติมเมื่อคนนั้น
 คือนั่นใช่หรือไม่

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณฯ กล่าวว่า คือตาม
ที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาบางที่ท่านกรรมการจะไม่เข้าใจ คือไม่เข้าใจ
โดยเหตุใด .....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า กรรมการเข้าใจชัดเจน
แล้ว

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณฯ กล่าวว่า ถ้า
เข้าใจชัดเจนแล้ว ถ้าหากว่าท่านกรรมการไม่เคยมารวบรวม คือ
รวบรวมข้างบนไม่เคยมารวบรวมผู้สืบสันดานหรือทายาทแล้ว ขอให้ชี้ชัดผู้สืบ
สันดานข้างล่างเสียว่า ทายาทเท่านั้นก็พอ ในวาระ ๓

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า พิจารณาเฉพาะวรรคต้น
ประเด็นจะไปกันใหญ่

ขุนพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณฯ กล่าวว่า คือเป็น
ปัญหาเกี่ยวกัน

นายมนูญ บริสุทธิ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวว่า
บางที่กรรมการยังไม่เข้าใจที่สมาชิกผู้นั้นพูด คือสมาชิกผู้นั้นส่งด้วย
วรรค ๓ นี้ ที่กรรมการเคยมองไปว่า "ผู้สืบสันดานให้มรดก" เห็น
ว่าผู้สืบสันดานก็กินความถึงทายาทแล้ว จะต้องไปเคยมทำไม่กัน สมาชิก
ผู้นั้นร้องใจอย่างนี้ เพราะฉะนั้นกรรมการมีเหตุผลอย่างไรก็ขอ
ให้ชี้แจง จะได้ตกลงกันได้

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า สมาชิกได้ขอให้เพิ่มค่า

“ดื่บด้นคาน” ในบรรทัดก่อนบรรทัดสุดท้ายในวรรคหนึ่งของมาตรา
๑๖ อ่านได้ความว่า “ท่านว่าเพียงดื่บด้นคาน” เดิมคำว่า “ดื่บด้นคาน”

นายสร้อย ณฑำปวง ผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง กล่าวว่ามี
ผู้ขอแปรญัตติแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะต้องแก้ไขได้

นายถมี่ เต็ง ดินซุเต็ก นายมงคล รัตนวิจิตร รมว.รอง
ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีผู้ใดจะส่งด้วยในคำ
แปรญัตติหรือไม่ จะได้อ่านให้ฟังอีกทีหนึ่ง

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีผู้ใดเห็นว่าควรแก้ไข
ตามที่สมาชิกขอแปรญัตติ โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๕ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีผู้ใดเห็นว่าควรแก้ไข
ตามร่างกรรมาธิการ โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๒๒ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ามีอันว่าไม่แก้ไข
ได้ตามร่างของกรรมาธิการ โปรดพิจารณาพรรค ๒

นายพัก ณฑำชตา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวว่ามี
ในพรรค ๒ ตามที่กรรมาธิการได้ยกขึ้นใหม่นี้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าการที่
บัญญัติไว้เช่นนี้เพื่อประโยชน์ที่จะให้เจ้าหน้าที่ศาลตั้งเพื่อจะ
รับชำระหนี้จากกองมฤตกทีเดียว แต่การที่เขียนไว้เช่นนี้ทำให้เกิดสงสัย
ว่าประสงค์ที่จะให้เขาเป็นผู้รับมฤตกทีเดียว ข้าพเจ้าเข้าใจว่าประ-

ดังกล่าวยังจะให้เป็นผู้รับชำระหนี้จากกองมฤตก แต่เขียนไว้เช่นนั้น
ทำให้เข้าใจไปว่าเจ้าหนี้รับมฤตกจากทายาทอีกทีหนึ่ง ควรจะแก้
ถ้อยคำเสียให้เรียบร้อย

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการ กล่าวอ้าง ที่จริงเป็น
ความเข้าใจที่ถูกต้อง คือเจ้าหนี้ไม่มีสิทธิที่จะได้รับเกินกว่าจำนวนหนี้
ไม่มีที่ไหนในโลกที่เป็นอย่างนั้น นอกจากเจ้าหนี้จะเป็นบุตรหลาน
การที่ให้ใช้สิทธิตามนี้ ก็เป็นปัญหาตั้งดีว่าการรับมฤตกเป็นสิทธิ
ส่วนตัว ถ้าเราไม่พูดได้ จะใช้มาตรา ๒๓๗ ประมวลแพ่งพาณิชย์ ก็
คงไม่แน่นอน เพราะฉะนั้นจึงอาจได้ จึงอยู่คำพูดเมื่อเห็นว่ามีข้อ
เงิน จะแก้ไข กรรมการคงไม่ขัดข้องอะไร

นายพิภ ฤตงธธา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรศรีคดี กล่าวอ้าง
ข้าพเจ้าอยากจะขอให้แก้ไขเป็นว่า เมื่อได้เพิกถอนการชำระมฤตก
แล้ว ก็ชำระกองมฤตกนั้นได้

พระมนูภาคินิตศาสตราจารย์ กรรมการ กล่าวอ้าง คือคำว่าเจ้า
หนี้ในที่นี้อาจเข้าใจว่าเจ้าหนี้ในกองมฤตก ที่จริงในที่นี้มุ่งถึงเจ้าหนี้
ของทายาทผู้รับมฤตกมากกว่าอย่างอื่น เพราะฉะนั้นเจ้าหนี้ที่ไม่มี
สิทธิอะไร นอกจากจะไปว่ากล่าวเอาคืนกับทายาทผู้รับมฤตก เพราะ
ฉะนั้นเมื่อทายาทนั้นชำระมฤตกแล้วจะไปเอาอะไรก็ไม่ได้ ส่วนมฤตก
นั้นเมื่อทายาทชำระแล้วก็ไม่มีอะไรเลย แต่จะเขียนกฎหมายว่าให้เรา
ได้รับมฤตกไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ เราเพียงแต่ให้สิทธิเขามาใช้แทน

สมมติว่าแทนคดีทนายที่ส่งไป ทนายคนนั้นมีสิทธิอยู่ในมณฑล
เพียงใดก็เขามาจับของดีที่ไป คดีง่าย ๆ กับว่าอย่างนั้นเพียงเท่านั้น
เอง คือเป็นเจ้าของของทนาย ไม่ใช่เจ้าของของกรมมณฑล

นายพิท ณ สงขลา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวว่
ข้าพเจ้ารู้สึกอย่างที่ท่านกรรมาธิการกล่าวเมื่อก่อน คือว่าร้องขอให้
ศาลตั้งให้เขารับมณฑลแทน เป็นท่านของว่าให้เขารับมณฑลแทน เพราะ
ฉะนั้นคำสั่งของศาลอาญาคือว่า ตั้งให้รับหนี้จากกรมมณฑล ไม่ใช่รับ
มณฑลแทน คำว่าหนี้หนี้จะต้องกำหนดให้แน่นอน มิฉะนั้นศาลคงไม่
ตั้งให้เพิกถอน เมื่อศาลตั้งให้เพิกถอนแล้วก็เข้าไปร้องขอให้ชำระหนี้
จากกรมมณฑลได้

พระมณฑลภาณินมตศาสตร์ กรรมาธิการ กล่าวว่ ว่าที่จริง
เขียนอย่างที่ท่านสมาชิกเสนอ กล่าวว่าจะขัดข้อง เพราะว่าไม่ใช่เป็น
เจ้าหนี้เราจะให้ชำระหนี้อย่างไรได้ ไม่ใช่เป็นเจ้าหนี้ของใคร เขียน
ตามความที่เป็นจริงว่าให้ใช้สิทธิของทนาย ไม่ได้เป็นเจ้าหนี้ของ
กรมมณฑล

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ จะคิดใจอีกหรือไม่ จะ
ให้ลงมติ

นายพิท ณ สงขลา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวว่
ข้าพเจ้ายังสงสัยอีกหน่อยหนึ่ง คือว่าเรื่องเป็นอย่างนี้ เมื่อเจ้าหนี้
นั้นได้เป็นหนี้เจ้าของผู้ตั้งมณฑลแน่นอนแล้ว และศาลได้ตั้งแล้ว

เพราะฉะนั้นเจ้าหนกมันดทรที่จะเรียกร้องจากกองมฤคกทีเดียว ไม่ใช่
เพียงแต่ตั้งให้เขามารับมฤคกแทน

ม.ร.ด. เสด็จฯ ปราวโมร ภรรยาภิการ ก่อว่าว่า ขอให้คู่ค้อ
อยู่ทั้งขรรวมดา เช่นสมมตว่า นาย ก. เป็นทนายทของนาย ข. นาย ข.
ตาย แล้วนาย ข. ได้ตั้งมฤคกให้แก่ นาย ก. ผู้ เป็นทนายท แล้วนาย ก.
ตั้งมฤคกบอกว่าไม่เอา เช่นนี้แหละจะทำให้เจ้าหนกเสียเปรียบ เจ้าหน
กก็ว่าถูก แต่เจ้าหนกมาร้องขอตามมาตรฐาน และเจ้าหนกจะร้องขอ
ได้หรือไม่ เพราะเป็นสิทธิส่วนตัวเราก็จะบอกว่า ได้ โดยอาศัย
กฎหมาย แต่เจ้าหนกจะร้องขอหรือร้องตามทที่แจ้งว่าให้ทนายทเขา
รับมฤคกให้เพิกถอนการตั้ง ผลที่ได้ ก็คือว่าให้เพิกถอนการตั้ง
มฤคก และให้ทนายทได้รับมฤคกและเป็นทนายทตามเดิม ปัญหา
อยู่ที่ว่าเจ้าหนกของทนายทจะใช้ สิทธิอย่างไรในเมื่อทนายทต่างกันกับกอง
มฤคก เจ้าหนกทนายทส่วนหนึ่ง และเจ้าหนกของมฤคกส่วนหนึ่ง และ
สิทธิที่เขาจะเอาชำระหนี้ไม่ใช่ว่าจะเอาชำระหนี้จากกองมฤคก จะต้อง
เอาจากทรัพย์สิน ซึ่งเป็นของผู้ที่เอาจากกองมฤคกอีกที ต้องเป็นที่เข้าใจ
ว่า เจ้าหนกจะเอาเกินส่วนที่เป็นหนี้ไม่ได้ เพราะเป็นหนี้ขรรวมดาอยู่
แล้วว่าจะเอาเกินไม่ได้ และได้ทำอะไร เช่นเป็นเจ้าหนกอยู่พันบาท
แล้วทนายทมีส่วนจะได้สองพันบาท เจ้าหนกเมื่อขอให้เพิกถอนการตั้ง
แล้ว ก็มีสิทธิได้พันบาท และอีกพันบาททนายทจะต้องไปแจกให้แก่ผู้
สืบสันดาน ซึ่งอาจรวมถึงลูกหลานเหลนหรืออะไรก็ตาม แต่ก็แจก
กันไม่ เรื่องเป็นดังนี้

พระมณฑานอมตคำดกรั ธรรมาริการ กล่าวว่่า คืออย่างน
 ราวเจ้าช่อกจะขอช้แ่งเพิมเคิมด็กหน้อย คือว่่า เจ้าหน้แ่งออก
 เบน ๒ ประเภท คือเจ้าหน้ของกองมฤคกและเจ้าหน้ของทายาท ความ
 หล็กกฎหมาย เจ้าหน้ของกองมฤคกจะค้องได้รับช้าระหน้กอนด้นเช้ง
 แลวมีเหตุอเท้าวไร ก้ช้าระหน้ ชนเจ้าหน้ ของทายาท จะได้รับช้าระหน้ก
 เพียงด้นของทายาทซึ่งจะได้รับเท่านั้น ถ้าจะแก้อย่างที่ด้นมาช้กเด้นอ
 แลว จะเกิดเป็นปัญหาว่าเมื่อเช้นนนั้นแลวเราจะไปแก้หล็กกฎหมยทวไป
 ทวว่าเจ้าหน้ของทายาทกด้นจะมีสิทธิ์เด้มอกด้อยกองมฤคก ซึ่งไม่ด้น
 ควรเช้นในเร่องท้างท้นด้นเป็นด้น เจ้าหน้ของท้างท้นด้นควรได้รับ
 ช้าระหน้กอนเจ้าหน้อื่น ๆ แด้กองมฤคกก็เช้นเด้อยกน ทายาทยอม
 ได้รับที่หล็กจากกองมฤคก ถ้าจะให้เจ้าหน้ของทายาทเด้มอกกับเจ้าหน้
 ของกองมฤคกยอมเป็นไปไม่ได้

นายพัก ณดงธดา ผู้แทนราชฐวจ้งหวัดชุตครคิถัก กล่าวว่่า
 ตามที่ช้ापเจ้าเข้าใจ และตามท้กรรมาช้การเขียนไว้เช้นน รู้ด็กว่่า
 จะเกิดเป็นปัญหาชน คือเมื่อคำดได้ตั้งเพ็กถอนแลวเจ้าหน้ของทายาท
 ผู้ด้นมฤคกร้องขอค้าคัด ถ้าเขียนตามแบบเคิมคำดจะมีสิทธิ์ที่จะ
 รมมฤคกแทน และเมื่อมีการช้ดช้องในการรับมฤคกแลว ผู้หน้ค้อง
 พ้องอ้กครงหน้งเพอเรียกการช้าระหน้ เพอให้ตั้งเขา และเมื่อช้ाप
 เจ้าได้เด้นอในคณแรกก็รู้ด็กว่่ามช้อบกพร้องอยบ้าง และช้ापเจ้า
 อยกจะให้พ้องกองมฤคกที่เด้อยตามด้นท้ทายาทมีสิทธิ์จากกองมฤคก
 นั้น ไม่อยกจะให้พ้องอ้กหน้ง

ทำกรรมาชนประธานสภา กล่าวอ้าง ของท่านยังไม่ชัด แต่
ท่านจะเดี๋ยงให้ เป็นไปอย่างไร

นายพล - ณรงค์ดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรศรีคดี กล่าวอ้าง
ว่าพเจ้าอยากจะฟังคำสั่งแรงขอชดชของออกสั่งกหนอย คือ รุ่ดกเหมอน
กันว่าเขียนไปก็ไมถนคั่นก

พระมนภาณวิมลคำศัตรุ กรรมาธิการ กล่าวอ้าง เป็นเรื่องท
ขอให้เพิกถอน ส่วนเรื่องทว่ากรกระทำของทหายาทเป็นอีกเรื่องหนึ่ง
แต่เรื่องนเป็นอีกคดีหนึ่ง ควรจะว่ากันเป็นชั้นๆ จะพิจารณาเรื่อง
เดียวกันนั้นไม่ได้ เราพูดแต่เฉพาะว่ากรสั่งนั้นจะใช้ ได้หรือไม่
ตามวิธีพิจารณาประเด็นมีว่ากรสั่งมฤตกนั้นจะใช้ ได้หรือไม่

ขุนวรดิษฐ์คุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าว
ว่า ถ้าพูดถึงตามหลักกฎหมายแล้ว ก็เป็นอันว่าเข้าใจแจ่มแจ้งตามที่
คณะกรรมาธิการ คือในข้อต้นว่าเจ้าหนไม่มีสิทธิที่จะรับชำระหนี้เกิน
กว่าจำนวนหนี้ที่มีสิทธิ เพราะเหตุฉะนั้น ถ้าหากว่ามฤตกของผู้ที่
เป็นทหายาทหนี้เกินกว่าจำนวนหนี้แล้ว เจ้าหนก็ไม่มีสิทธิที่จะรับ ชอน
คงจะเข้าใจกันทั่วๆ ไปแล้ว และข้อสองท่านกรรมาธิการจะเขียน
ไว้เป็นอย่างไรอื่นก็ไม่ได้ เพราะเหตุว่าจะเป็นทางที่จะขัดกับหลักกฎ
หมาย และไม่อาจจะเขียนไว้เช่นนั้น และหลักกฎหมายเรามีอยู่เช่น
นั้นแล้ว และอย่างไรก็เจ้าพเจ้าเห็นว่าคณะกรรมาธิการหรือที่ประ-

ชุมชนไม่คาดหวังความใคร่มาเปลี่ยนข้อความอื่นแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าไม่
เป็นเรื่องที่ทำให้หายจากความตั้งใจของผู้อ่านเป็นแน่ เรื่องนี้เป็น
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษาหนังสือ ภาษาหนังสือของเราเขียนได้อย่างนี้
และหมายความไปในทางหลักกฎหมายนั้นเช่นนั้นอย่างแน่ๆ และ
ผู้ใดอ่านแล้วคงจะเข้าใจ เพราะเหตุฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าควรที่จะเพิ่ม
ข้อความหรือแก้ไขให้กระจ่างขึ้นอีก เท่าที่ข้าพเจ้าคิดเห็นว่ามันอย่าง
ถ้าหากว่าเราไม่มีข้อความอื่นมาเปลี่ยนแล้ว ข้าพเจ้ารักที่จะเคาะ
“คือจากทนายทนายก็ได้เท่ากับจำนวนหนี้” หรือว่าบางทีคนมีสิทธิ
ชำระหนี้ ก็หมายความว่าไม่ได้เป็นผู้รับมรดกทีเดียว แต่ทั้งนี้
แล้วแต่ทำนกรรมวาจาการจะเห็นเป็นอย่างไร

ม.ร.อ. สันนิษย์ ปราโมช กรรมวาจาการ กล่าวไว้ที่ จะแก้ว่า
ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เพียงส่วนตนเป็นหนี้เท่านั้น มันขัดกับวรรค ๓
เพราะว่าที่เหลื้อยู่จะตกไป ในวรรคที่ ๓ เขียนไว้ว่า ให้ตกแก่ผู้สืบ
สันดานหรือทายาท มันจะขัดกัน กรรมวาจาการก็ได้คิดแล้วเหมือนกัน
ว่าคำอาจไม่ดี แต่กรรมวาจาการหาคำอื่นไม่ได้ เพราะที่จริงเป็นการ
ใช้สิทธิแทนกัน จะใช้คำอย่างอื่นนั้นไม่ได้ คือเป็นหลักการใน
มาตรา ๒๓๓ ซึ่งเรียกว่าการใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ ซึ่งประกอบ
กับมาตรา ๒๓๗ ซึ่งเป็นกรเพิกถอนกตมขัดขัด ทั้งนี้กรรมวาจาการจึง
ได้เอาต้องมาตรามารวมกันเข้า และอ่านมาตรา ๒๓๓ แล้วจะเห็นได้
ว่าใช้สิทธิแทน

นายสร้อย ฌด่าปาง ผู้แทนราษฎรจังหวัดด่าปาง กล่าวว่
 ตามที่กรรมการ อธิบายมานั้น ข้าพเจ้าเห็นชอบด้วย เพราะใน
 เรื่องนี้ได้เพิกถอนการล้มมรดก เจ้าหน้ทจะร้องขอมานั้นมีแบบ คือ
 ว่าร้องขออะไร ร้องขอให้คนรับมรดกแทนทายาท หมายความว่า
 ร้องขอให้คนรับมรดกแทนทายาทที่ตายได้ รับชำระหนี้จากทายาท
 นั้น ก็จะตรงกับวรรค ๓ นั้นแล้ว ถ้าส่วนของทายาทนั้นยังมีเหลือ
 อยู่ ก็ขอให้แก่ผู้สืบสันดาน หรือทายาทอื่นแล้วแต่กรณี ถ้าจะแก่
 อย่างอื่นก็ไม่เป็นการล้มมรดก เท่าที่กรรมการได้แก่มานั้น ข้าพ
 เจ้าเห็นว่าชัดเจนดีแล้ว

ร.ค.ค. บุญแถม บัทยาหน้ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี
 กล่าวว่ ที่กรรมการได้เคิมวรรค ๒ ลงไปนี้ ข้าพเจ้าสงสัยว่จะ
 เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหน้มากเกินไปกว่าธรรมดา เพราะเหตุว่สิทธิ
 ของเจ้าหน้ตามธรรมดาจะรับชำระหนี้จากลูกหน้ของเขานั้น เขามี
 สิทธิต่อเมื่อใด มีคำพิพากษาแล้วเสร็จ และนั่นจะต้องได้ รับจากวิธี
 พิจารณาความแพ่ง คือจะต้องยึดทรัพย์เสียก่อน แต่กรณีเช่นนี้
 เท่าที่ปรากฏว่ “ ท่านว่เจ้าหน้จะร้องขอให้ศาลตั้ง เพื่อให้คนรับ
 มรดกแทนที่ทายาทและในสิทธิของทายาทนั้นก็ได้” กรณีเช่นนี้แสดง
 ให้เห็นว่เป็นการให้ สิทธิแก่เจ้าหน้ยิ่งกว่าธรรมดา คือให้สิทธิแก่
 เจ้าหน้ที่จะเข้าไปเป็นผู้รับมรดกแทนที่ทายาททีเดียว การให้สิทธิเช่น
 นี้เป็นการยิ่งไปกว่าตามที่เจ้าหน้ธรรมดาจะ ได้ ดังที่ได้ ช้แจงมาแล้ว

คือเจ้าหนรรวมศจะต้องขอให้ ค้างตั้ง ยึดทรัพย์สินเสียก่อน แต่ฉ้านั้น
เป็นถาวรรับมฤตมแทน ข้าพเจ้าเห็นว่าให้ ดีกรรมากเกินไป ข้าพเจ้า
เห็นว่าจะผิดหลักกฎหมายทั่วไป

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวว่่า ทจรงกรรมา
ธิการไม่ได้มุ่งหมายเช่นนั้น และตามที่สมรชกิจอธิบายมานั้นถูกต้อง
แล้ว ทจรงเป็นเรื่องศึกษาจากมาตรา ๒๓๓-๒๓๗ การทเป็นเจ้าหน
ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ฟ้องร้อง เจ้าหนกยงมีสิทธิที่จะควบคุมกองทรัพย์สิน
คือประการแรกเจ้าหนมีสิทธิที่จะเรียกร้องประการหนึ่ง และอีกประ
การหนึ่งเจ้าหนมีสิทธิเพิกถอนกตฉฉฉฉ และการเช่นนั้นเจ้าหนจะไม่มี
สิทธิที่จะยึดทรัพย์สินมาได้ และจะต้องฟ้องร้อง ความคำพิพากษา และ
เคยมีฎีกาคัดคืนฟ้องร้องกันมาแล้วก็มี มันเป็นบุคคลสิทธิที่จะฟ้องร้อง
ซึ่งไม่อยู่ในหลักประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ เจ้าหนมีสิทธิที่จะขอรับชำระ
หนี้ แต่ไม่มีสิทธิที่จะยึดเอาทรัพย์สิน เว้นแต่จะเป็นเรื่องบุริมสิทธิหรือ
จำนองจึงจะยึดเอาได้ แต่จะต้องเข้าใจตามหลักกฎหมายทั่ว ๆ ไป
เมื่อได้รับชำระหนี้ทายาทก็ไม่ได้ แปลว่าเจ้าหนจะมีสิทธิได้รับชำระ
หนี้ เพราะต้องเข้าใจตามหลักกฎหมาย ถึงแม้ว่าจะต้องฟ้องร้องเสีย
ก่อน มิฉะนั้นแล้วใครจะรู้ว่าเป็นเรื่องทโกงกัน และเจ้าหนจะรู้ได้
อย่างไร และจำเลยอาจจะเถียงว่าไม่ได้เป็นหนี้ ต้องเข้าใจตาม
หลักกฎหมายธรรมดา เพราะฉะนั้นที่ร่างมานี้ไม่ได้ทำให้ผิดหลัก
กฎหมายธรรมดาเลย

ร.ศ.ค. บุญแถม บัณฑิต ผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี กล่าว
 ว่า คำทวงเงินจะร้องขอให้ศาลตั้งให้คนใด รับมรดกแทนทายาท
 ถ้อยคำเช่นนี้ข้าพเจ้าถือว่ามีความหมายให้ปรากฏว่าเจ้าหนี้มีสิทธิ
 ให้คนเดิมหนึ่งทายาท ถ้าคนเดิมหนึ่งว่าเป็นทายาท คนก็มี
 สิทธิมากกว่าเจ้าหนี้ธรรมดาเสียอีก ข้าพเจ้าเห็นว่าเมื่อได้ขอเพิกถอน
 กถฉดชดเช่นนี้แล้ว ก็ถือเดิมหนึ่งว่ามีได้ มีการชำระมรดกเลย
 และถือเดิมหนึ่งว่าไม่ได้ มีการชำระมรดกแล้ว เจ้าหนี้ก็ต้องมีสิทธิ
 ทวงเงินธรรมดา ไม่ควรมีสสิทธิได้รับมรดก ซึ่งเป็นสิทธิพิเศษยิ่ง
 กว่าเจ้าหนี้สามัญธรรมดา ข้าพเจ้าเห็นว่าถึงแม้ว่าจะไม่มีบัญญัติแต่
 ไม่เพิ่มถ้อยคำ ก็คงมีผลทั้งสิทธิและหน้าที่ธรรมดาซึ่งกฎหมายทั่วไป
 บัญญัติอยู่แล้ว เพราะเหตุว่าเมื่อเพิกถอนแล้ว การชำระมรดกซึ่ง
 เป็นกถฉดชดก็ไม่มีอยู่ และตามที่เป็นส่วนได้ของทายาทนั้นก็พร้อม
 หมดและจัดการให้คำยักทวีปมาใช้หนี้ ทงนั้นก็ไปโดยสิทธิของ
 เจ้าหนี้สามัญทั่วไป ข้าพเจ้าเห็นว่าแม้ไม่ได้บัญญัติไว้ ก็ยังจะดี
 เพราะจะรักษาหลักกฎหมายทั่วไป

นายพัก วัฒนธาดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าว
 ว่า คือนอกจากที่ท่านได้มาซึ่งเห็นแล้ว ข้าพเจ้ายิ่งรู้สึก และ
 ได้รู้สึกอยู่เสมอเหมือนกันว่าตามทกกรรมมาธิการร่างขณมานนถเพื่อจะเอา
 หลักมาตรา ๒๓๓ มาบัญญัติไว้ ให้ชัดเจน และในกรณีเช่นนี้เจ้าหนี้
 สิทธิจะเรียกร้องได้ แต่ถ้าเขียนเช่นนี้แล้วเป็นเรื่องทวงให้ศาล

ตั้งออกคนหนึ่งว่าคนมีสิทธิที่จะเรียกรองดูทนต์แล้วจึงไปจัดการตาม
 คำดังกล่าวเป็นต้องข้อ เพราะฉะนั้นขอให้กรรมการพิจารณาด้วย
 พระมนุภรณ์วัฒน์ศักดิ์ศรี กรรมการ กล่าวอ้างว่า สมาชิกของ
 ใจในเรื่องถ้อยคำ ขอให้สมาชิกเห็นถ้อยคำที่แท้ ที่เห็นสมควรมา
 กรรมการจะได้รับพิจารณา เมื่อเห็นสมควรก็ไม่ประหลาดอะไรโดย
 ที่จะแก้ และกรรมการเองก็รู้ ตักจำนนที่จะหาถ้อยคำที่เหมาะสม
 และพูดถึงหลักแล้วจะคงเห็นตามหลัก

ร.ค.ค. บุญแถม บัณฑิตยานนท์ ผู้แทนราษฎร จังหวัด สระบุรี
 กล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็นว่ากรรมการคณะนี้กรู๊ตักและแต่งตั้งได้ ถือ
 หลักประมวลกฎหมายแพ่งว่าด้วยกตัญญู และในขณะนี้เราจะ
 ต้องการให้เจ้าหน้าที่สิทธิของดู ทนต์ อีกที่หนึ่งที่จะไปเรียกรอง ดก
 ดงทนต์ของดูทนต์ของตน กรณีไม่เหมือนกัน และเป็นอันว่ากรรมา
 ธิการแต่งตั้งให้เห็นว่ากรรมการเจตนาที่ขบปัญหาที่จะให้กฎหมายเป็น
 แนวเดียวกันแล้วหาได้เป็นแนวเดียวกันไม่ และการจะให้ทายาทรับ
 มรดกส่วนตัวของคนเช่นนี้เป็นกรณีคนละเรื่อง ข้าพเจ้าขอเสนอให้ตัด
 ตอนวรรค ๒ น้ออกหมด ให้มีผลตั้งที่รัฐบาลได้ร่างไว้เดิม

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการ กล่าวอ้างว่า หากให้ถือ
 ตามมาตรา ๒๓๑ โดยเฉพาะ ถ้าพิเคราะห์มาตรา ๒๓๓ ว่า "ถ้าดู
 ทนต์อื่นไม่ยอมใช้ สิทธิเรียกรองหรือเพิกเฉยเสียไม่ใช้ สิทธิเรียก
 ร้อง เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ต้องเสียประโยชน์ไซ้ ท่านว่าเจ้าหน้าที่

สิทธิเรียกร้องนั้นในนามของตนเองแทนลูกหนี้เพื่อป้องกันสิทธิของตน
ในมรดกนั้นก็ได้ เว้นแต่ในข้อความเป็นการของลูกหนี้ส่วนตัว โดยที่
นั้นมันจะต้องมีควารวมกัน อรรถ ๒ เป็นข้ออื่นหนึ่ง ไม่ใช่ว่าเป็น
มาตรา ๒๓๗ มาตราเดียว มันจะต้องมาตรา

นายพัก ณรงค์ดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวว่า
ถ้าเช่นนั้นเขียนให้ชัดว่า "เมื่อใดเพิกถอนการตั้งมรดกแล้ว เจ้าหนี้
จะร้องขอตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๗" เขียนไว้เช่นนั้นจะเป็น
อย่างไร

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมการการ กล่าวว่า จะแก้ไข
อย่างสม่าชิกว่าเมื่อก็ไม่ได้ เพราะการรับมรดกไม่ใช่สิทธิเรียกร้อง
แต่มาตรา ๒๓๗ ว่า "เจ้าหนี้ชอบที่จะร้องขอให้ศาลเพิกถอนเสียได้
ซึ่งนิติกรรมใด ๆ อันลูกหนี้ได้กระทำการตั้งหรือว่าจะเป็นที่ให้เจ้าหนี้
เสียเปรียบ แต่ความชอบท่านมิให้ ไซ้บังคับถ้าปรากฏว่าในขณะที่
ท่านนิติกรรมนั้น บุคคลซึ่งเป็นผู้ได้ทางออกแต่การนั้นมิได้รู้เท่าถึงข้อ
ความจริงอันเป็นที่ให้เจ้าหนี้ของเสียเปรียบนั้นด้วย แต่หากกรณีเป็น
การทำให้ โดยเสันท่า ท่านว่าเพียงแต่ลูกหนี้เป็นผู้ฝ่ายเดียวเท่านั้น
พอแล้วที่จะขอเพิกถอนได้ บทบัญญัติดังกล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ท่าน
มิให้ ไซ้บังคับแก่นิติกรรมใดอันมิได้มีวัตถุประสงค์ในทรัพย์สิน" เรื่อง
นี้เมื่อบุคคลใดให้ทายาทได้รับทรัพย์สินมรดกแล้ว ไม่มีปัญหาในสิทธิ
เรียกร้อง

นายแฉะ จันตภณ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสิงห์บุรี กล่าววา
รอต โคเถียงกันนั้นผู้เห็นว่าควรคัดออก ตามที่กรรมาธิการได้ เติม
และกรรมาธิการก็ได้อธิบายมาแล้วว่าคัดออกไม่ได้ ด้วยเหตุที่ราช
เจ้าขอเงินขอให้ลงมติ

นายกิมเต็ง ดินบุเต็ก นายสรวย ญด่าปาง รับรอง
ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าววา ราชเจ้าจะให้ลงมติว่าจะ
ให้เอาได้ตามร่างนี้ หรือจะให้เป็นอย่างอื่น ถ้าเป็นอย่างอื่นก็มี
ปัญหาอยู่ว่าจะคัดออกหรือแก้ มีสองสถาน ท่านผู้ใดเห็นว่าสำหรับ
พรรค ๒ นี้ ให้คงได้ตามร่างของกรรมาธิการ โปรดยกมือขึ้น
มีสมาชิยกยกมือ ๑๘ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าววา ท่านผู้ใดเห็นว่าให้เป็นไป
อย่างอื่น โปรดยกมือขึ้น
มีสมาชิยกยกมือ ๘ นาย

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าววา เป็นอันว่าคงอยู่ตามร่าง
ของกรรมาธิการ โปรดพิจารณาอนุมาตรา ๓ พรรค ๓

ค. เทียม ศรีพิติฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าววา
ราชเจ้าไม่แน่ใจว่าคำว่า "ทายาท" กับ "ทายาทโดยธรรม"
นั้นจะมีความหมายต่างกันอย่างไร ถ้าไม่มีความหมายต่างกันแต่
การที่ม้คำว่า "ผู้สืบสันดาน" นั้นมันจะขัดกันหรือไม่

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าววา คำว่า "ทา-

ทนายทงจะรับมรดกนั้น ไม่ใช่ทายาทของทายาทผู้สละมรดกนั้นตาม
 ความหมายของ ๆ เดิม และเมื่อกรรมาธิการได้เปลี่ยนแปลงแก้ไข
 แล้วทำให้มีการตั้งข้อสงสัยว่า เมื่อเดิมคำว่า "ผู้สืบสันดาน" นั้นลงไป
 มุ่งถึงผู้สืบสันดานของทายาทผู้สละมรดก หรือผู้สืบสันดาน โดยมี
 ความหมายอย่างอื่น หรือคำว่า "ทายาทอื่น" นั้นมีความหมายเฉพาะ
 ผู้สละมรดก หรือทายาทอื่นซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับมรดก

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช กรรมาธิการ กล่าวว่า มีบัญญัติ
 ไว้แล้วในมาตรา ๒๐ คือ "ถ้าทายาทโดยธรรมผู้ที่ได้สละมรดกไม่
 มีผู้สืบสันดานที่จะรับมรดกได้ หรือผู้รับพินัยกรรม ได้สละมรดก ท่าน
 ให้ส่วนแบ่งของผู้ที่ได้รับสละมรดกนั้น ๆ แก่ทายาทอื่นของเจ้า
 มรดกคือไป" แต่ในมาตรา ๑๘ ได้บอกไว้ว่า "ถ้าผู้สืบสันดาน
 ของผู้สละมรดกได้มรดกมาตั้งกล่าวไว้ ในมาตรา ๑๘ แล้ว ท่านว่าผู้
 ได้สละมรดกนั้นไม่มีสิทธิในส่วนทรัพย์สินอื่นของผู้สืบสันดานของตนได้รับ
 มรดกมา ในอันที่จะจัดการและใช้คงทรัพย์ไว้ ในบรรพ ๕ ลักษณะ ๒
 หมวด ๒ แห่งประมวลกฎหมายนี้ และท่านให้ใช้มาตรา ๑๕๕๘ บังคับ
 โดยอัตโนมัติ" ส่วนถ้าถือว่าเขาเองไม่มีผู้สืบสันดานแล้ว ได้บัญญัติ
 ไว้แล้วในมาตรา ๒๐ ที่จริงที่เขียนนี้ก็เพื่อให้กันความถึงมาตรา

๓. เทียม ศรีพิสิฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าวว่า
 ข้าพเจ้าเข้าใจว่าทายาทอื่นนั้น คงจะกินความถึงผู้สืบสันดาน คำว่า
 ทายาทอื่นนั้นควรจะกินถึงผู้สืบสันดานด้วย และผู้สืบสันดานในคำ
 นี้ไม่ควรจะมี ข้าพเจ้าเข้าใจว่าอย่างนั้น

นายแสร อัจฉนักษณ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสิงห์บุรี กล่าวว่
กทานต์มารักเมือกทกทวงในรอนรอน ขาพเจ้าเองพึ่งแต่ไม่ได้ความ
หมายว่าอย่างไร จะให้คัดออกหรืออย่างไร ขอให้ผู้พอเมือกนให้
ความเข้าใจด้วย

ค. เทียม ศรีพิติง ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าวว่
ตามทขาพเจ้าได้กล่าวเมือก คือหมายความว่าคำว่า "ทายาทอื่น"
นขาพเจ้าเข้าใจอย่างหนึ่งว่ากินความถึงผู้สืบต้นตาคด้วย ถ้ากินความ
ถึงผู้สืบต้นตานแต่ผู้เดียวผู้สืบต้นตานก็ไม่ควรจะมีในวรรคที่ ๓

นายแสร อัจฉนักษณ ผู้แทนราษฎรจังหวัดสิงห์บุรี กล่าวว่
ในเรื่องผู้สืบต้นตานและในเรื่องทายาทอื่นได้ มีการเถียงกันมานานแล้ว
แต่มาบคนกมผู้ททวง ก็มีอย่างเดียวกับว่าควรจะได้ความว่างของ
กรรมวาจการหรือว่าจะเขาอย่างผู้เสนอ เหตุนี้ขาพเจ้าจึงขอให้ลงมติ

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ มีผู้เสนอขอให้คัดคำว่า
"ผู้สืบต้นตาน" หรือว่ากรรมวาจการจะเห็นอย่างไร

ม.ร.จ. เถินย์ ปราโมช กรรมวาจการ กล่าวว่ ที่จริงจะคัด
ออกไม่ได้ จะต้องเข้าใจตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๐ ให้ดีก่อน
การรับมฤคแทนที่ มาตรา ๑๘ ว่า "ถ้าผู้สืบต้นตานของผู้ตั้งมฤค
ได้มฤคมาตั้งกล่าวไว้ในมาตรา ๑๘ แล้ว ท่านว่าผู้ที่ได้ตั้งมฤคนั้น
ไม่มีสิทธิในต้นทรัพย์ สืบอันผู้สืบต้นตานของคนได้รับมฤคมา ใน
อันที่จะจกกรรมและไรซึ่งที่ได้ระบุได้ ในบรรพ ๕ ลักษณะ ๒ หมวด ๒

แห่งประมวลกฎหมายนี้ และท่านให้ ไซ้มาตรา ๑๕๕๘ บังคับ โดยอนุ-
 โดม" แล้วว่าสำหรับทนายทอื่น ๆ นั้นจะรับมฤคกแทนที่ไม่ได้ กับบัญญัติไว้
 แล้วในมาตรา ๕๖ ได้บอกไว้ว่า "สิทธิที่จะได้รับมฤคกแทน
 ที่จะได้รับเพราะผู้สืบต้นตาม ผู้บุพการีห้ามสิทธิเช่นนั้นไม่" เพราะ
 ฉะนั้นทนายทถึงจะมฤคกตามมาตรา ๑๖ นี้ - ว่าตามหลักมาตรา ๑๘ ก็ไม่
 กคสิทธิผู้สืบต้นตามจะได้รับ ถ้าผู้สืบต้นตามของเขาไม่มีก็จะต้องคก
 อยู่แก่ทนายทอื่นของเขาไม่มฤคก และที่เขียนว่าทนายทอื่น ใครจะเข้าใจ
 เด่า ส่วนที่เขียนไว้เช่นนั้นก็เพื่อที่จะค่าเนินตามหลักมาตรา ๑๘ และ ๒๐
 ถ้าไม่เขียนไว้เช่นนั้นก็จะเข้าใจผิดกันได้

ถ้าการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ ท่านผู้ใดยังคิดใจในวรรค
 ๑ นี้ เป็นอนว่ามาตรา ๑๖ นั้นผ่านไป

เด็กประชุมเวรดา ๒๓.๐๕ นาฬิกา

ทองอินทร์ ภูริพัฒน์
 กิมเส็ง สิ้นชูเสก
 พระไพศาลเวชกรรม
 จ้ง จรุงจิตร
 มงคล รัตนวิจิตร

นายปพาฬ บุญ-หลง
 ประเสริฐ บัทมะสุคนธ์
 บุญช่วย สุคนธมัต
 ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
 อำพัน อัมรานนท์

๓๔๖๕

เดิมยศ หงสประภาส

เลียง ไชยกาล

ตรวจแก้ ๒๓/๖/๗๗

วิจิตร สัจจะเวท

ถิน จทะรพ

เลียงฮ้อ ศรีสุชาติ

ผู้ตรวจงานการประชุม

พ.อ. ประจันต์จันท์

รองประธานคนที่ ๒ (ลงนามแทน)

คหกรรมบดี

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร